

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Disputatio Secunda. De divini Raptus effectibus tam in anima quàm in
corpore produci solitis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

DISPUTATIO SECUNDA.

De divini Raptus effectibus tam in anima quam in corpore produci solitis.

Postquam in superioribus de natura, & divisione raptus, subiecto a que causis raptum efficientibus differimus; restat, ut breviter, ac distinctè divini raptus effectus, quos tam in anima, quam in corpore producere consueverunt, persistingamus.

C A P V T I.

An in Raptu reperiatur libertas.

A Pro parte affirmativa sunt non contemnenda argumenta. P. imò arguit D. Thomas de veritate arguit, quæst. 13. art. 1. hæc ratione; DEUS non est causa, quæ si homo deterior, ut Augustinus docet in lib. 8. q. questionum, sed bonum hominis est secundum rationem vivere, & voluntati operari, ut et per Dionys. serm. 3. de divinis nominibus, integratur in raptu non est concedenda elevatio virtutis, ne placent alii, ut poneant alio modo, quæ ab homine auferat libertatem. Secundum, quia beatissima Virgo habuit raptus divinos, & tamen liberè divina contemplabatur, immo etiam in somno merebatur, ut communis sententia Theologorum docet. Tertiù, quia Genes. 2. sopor primi patens verè fuit ecclasis, in qua, ut Patres docent, illi tunc temporis facta fuit revelatio de mysterio Incarnationis, de quo tunc veram fidem accepit, igitur tunc habuit perfectum usum rationis, sive quo veram fidem tunc concipere nō potuerit, & confirmatur ex R. apero Abbat. Sopor, inquit, quem DEUS Adamo immisit, non claudet vigilius rationis debuit, sed obseruans quinque sensibus corporis, sensum mentis libertum reliquit, ut scire posset quid erga se faceret omnium artifex sapientia.

A Quæcūd probatur ex somno Salomonis 3. Reg. 3. & 2. Paralyp. cap. 1. ubi referunt Deum apparuisse Salomonem per somnum, ac illi dixisse: Postula quidvis, & demib;. Salomonem autem petivit sapientiam, & placuisse petitionem Domino, & id eo illi promisisse perfectam sapientiam, cum aliis quamplurimi bonis. Ex qua narratione, & ex loco se mons Salomonis ad D. M. constat illum habuisse perfectissimum dicendum & judicium cum confidencia iuste divine majestatis, & beneficiis eorum, & propriæ infinita ac necessaria in illo regno Itau, in quo era: constitutus, & ex hoc perfecto discursu ac iudicio petitionem illam DEO propulsisse, & ideo illi placuisse: ergo non obstante somno corporis elevata fuit mens ejus, ut perfectam rerum apprehensionem, & judicium haberet posset.

Quin d. qui tollunt libertatem in raptu, aperte videntur incidere in ei ortu Montani hæc etiæ, qui imp. è asserebat in suis revelationibus i. a rapi divinitus, ut non essent sui complices, neque habuerint in sua potestate divine revelationis usum, quod idem est ac dicere, in divina contemplatione iua rapi intellectum, ut non sit in potestate hominis cognitionem amovere, aut abesse.

Ultimum, quia Act. 10. dicitur D. Petrum habuisse mentis excessum, in quo quidem liberè se Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

gesse; nam verè D. respondit: Nequaquam Domine, quia nunquam immundum manducavi, demonstrans, le velle legis mandata ad ungues ferare, qui plane actus erat meritarius, ac proinde libere à voluntate procedens.

P. o. majori his difficulatis declaratione primo advertendum est raptum sive ecclasiū ut D. Thom. docet 1. 2. q. 29. & 2. 2. qu. 175. art. 1 & 2. dupliciter posse contingere. Primo secundum vim Duplex apprehensionis, cùm scilicet homo ponatur extra cognitionem sibi propriam & connaturam, quod raptus sive ecclasis tunc contingit, cùm alienatus à sensibus, ad hanc causam & raptus sive ecclasis pati, cùm appetitus illius extra se quocumque ponitur. modo, vigore sui impetus existat, in alterum quasi transformatur, & istam ecclasiū propriam & dieter causat amor intensus, illam verò tantum dispositivam in quācum scilicet facit meditatione eternitatem, non de ecclasiū, quæ in via apprehensionis continet, differemus; de ea, quæ ex intentione amoris sub editum significatur: ecclasis à vi appetitiva; tunc enim dicitur aliquis raptus & ecclasiū pati, cùm appetitus illius extra se quocumque ponitur. Secundum advertendum elevationem intellectus, qua anima à sensibus abstracta ad divina raptus, dupliciter quoque posse contingere; primo modo, quando intellectus elevatur ad contemplationem sive cognitionem independentem à phantasmatibus. In raptu intellectus 2. modo, quando ad contemplationem etiatur servato modo naturali cognoscendi, cum conversione ad phantasmatas, ut sive in raptibus contingere solet.

Tertiù advercio in hac questione posse esse dubium non solum de raptu in vigilia, quæ lete est, et erat omnes raptus prophetarum, sed etiam de raptu in somni contingenti, qualis fuit Salomonis, ac aliorum, quorum somnis meritò appellatur somnus propheticus.

Quæcūd ad vertere oportet, in visionibus in raptu contingebus, apudimè D. thomam distinguere inter acceptiōē & judiciū. Acceptio, quæ alio nomine virtus, sive contemplatio ei à DEO representata vocatur, fit medio divino lumine levante intellectum, & per similitudinem, sive species, vel à DEO insulas, vel ab ipso taliter dispositas, ut id apud representent, quod ille revelare decrevit. Judicium vero illud dicitur, quo intellectus representatam sibi visionem discernit, ac ejus verum sensum percipit, & licet acceptio nobilis sit, nobilior tamen est judicium, quo perficitur completiōē cognitio. Cūm igitur in raptu representatur per similitudines imaginatas divinum aliquid, unc licet perfecta sit acceptio, (quæ eo perfectior ac nobilior solet esse), quo anima ab intellectu à sensibus inventetur) judicium tamen non potest esse perfectum in raptu, quia judicium in-

tellest is peccatum nequit esse, nisi per conversionem ad sanctitatem, & hæc est constantia & passio repeatita D. Thomæ doctrina.

Sententia negans eligitor ac probatur.

His præmissis, sit prima assertio in rapto, qui in somno propheticus evenire solet, minimè reperiatur libertas. Hæc sententia aperte est D. Augustinus, qui libro 12. super Genesim ad litteram cap. 15. ubi docet in somno Salomonis non fuisse libertatem, neque meritum, sicut in ipso somno naturali non inveniri libertatem, neque meritum, sed tantum judicari debere ex voluntate antecedenti; ita in somno propheticus Salomonis docet esse philosophe, phandum his verbis: Veruntamen propter animi affectionem bonam, quæ desiderio meliore mundata maliæ interfici cupiditates, que ad naturalis carnis morum non pertinent, quem casti vigilantes cohibent & refranant, dormentes autem ideo non possunt, quia non habent in potestate, que admoveat expressio corporis et imaginis. Propter illam ergo affectionem animæ bonam etiam in somno quedam eius merita darentur; nam etiam dormiens Salomon sapientiam preposuit omnibus rebus, eamque negligens ceteris est precatus à Domino. Et sicut Scriptura testatur, placuit hoc coram Domino, nec distulit retributionem bonam pro desiderio bono. Hæc Augustinus. Quod autem hæc fuerit expressa sententia Augustini, clarè docet D. Thomas 2. 2. quest. 1. 54. art. 5. ad 1. ubi inquit: Ad primum dicendum, quid Salomon non meruit indormiendo sapientiam à DEO, sed fuit signum precedentis desiderii, propter quod dicitur talis petitio DEO placuisse, ut Augustinus dicit super Genesim ad litteram ita D. Thomas.

Idem docuerat in 4. distinct. 9. quest. 1. art. 4. questione 1. Ad primum dicendum, inquit, quid secundum Augustinum Salomonis petitio in somno DEO placuit, & remuneracionem meruit pro bono desiderio primi iusto, non quid tunc in somno meruerit. Haec tenus D. Thomas.

Denum quest. 28. de veritate ad 6. & 7. eandem claram, & apertis verbis sententiam docuit. Ex mente igitur tam divi Thomæ, quam S. Augustini in rapto divino in somnis contingente non inventur libertas, neque meritum.

Hanc quoque sententiam de omni somno propheticus evidenter docet D. Thomas multius in locis, affirmans in illo neque libertatem, ac ex consequenti neque meritum inveniri. In primis 2. 2. quest. 1. 54. art. 5. ad 3. his verbis: Apprehensiones non ita impeditur in somno, sicut eis iudicium, quod perficitur per conversionem ad somnum, que sunt prima principia cognitionis humanae. Eridetur prohibet hominem secundum rationem apprehendere aliiquid de novo indormiendo, vel ex ipsis reliquis precedentibus cognitionibus, & phantasmatibus oblatis, vel etiam ex revelatione divina, aut immisione Angeli boni vel mali. Qao in loco hanc doctrinam, & distinctionem in revolutionibus divinis, nempe iudicii, & apprehensionis, laudat, & commendat Cajetanus, & merito, quia ex distinctionis hujus ignorantia in hac materia multis contingit errare.

Idem affirmit 1. 2. quest. 113. art. 3. ad 2. ubi agens de similibus visionibus Propheticis inquit: Vnde in somno absque completo motu liberi arbitrii potest intellectus dono sapientie illuminari, sicut etiam videmus quid in dormendo aliqua hominibus revelantur, sicut dicitur Job 33. quando intruit sopor super homines, & dormunt in lectulo, tunc aperit aures virorum, & erudiens eos instruit disciplina. Haec tenus Divus Thomas. Quibus testimonios luce clarius docet homines in som-

nis revelationes, & visiones diuinæ accipere, ex qua à DEO in suu eruditu, & illuminati uniuersitudo omni liberi arbitrii.

Idem fecit docuit prima parte, quest. 12. art. 11. ubi lausimè Cajetanus ex mente D. Thomæ explicat, qualiter in revelationibus divinis in somno, sive in vigilia evenientibus non repetitur rationis iudicium, sed tantum apprehensio. Quam distinctionem apertissimè ipse Divus Thomas pluteis in locis explicavit de veritate quest. 12. art. 3. ad 1. & 2. non minus explesè (anastamē docuit) ad 1. ubi sic ait: In cognitione duos sunt consideranda scilicet receptio & iudicium. De receptu, quantum ad iudicium, poterit est vigilante cognitio, quia est liberum iudicium, dormiente vero ligatum: sed quantum ad receptionem cognitio dormientis est porior, quia quiescentibus sensibus interioris impressiones magis recipiuntur, sive finis substantiis separatis, sive ex corporeis causis. Vnde sic potest intelligi Numerorum 24. de Balaam, qui cadit scilicet dormiendo, & sic aperit aures eius. Adhuc in solutione ad 2. (quasi non expressisset ad 1.) in somno propheticus proveniente ex substantiis separatis, aut ex DEO, sicut fuit somnium Balaam, non inventum perfectum iudicium, & conseqüenter addit: In somno igitur ligatis sensibus exterioribus interiores vnes quasi quiete ab exteriorum sensuum tumultibus magis percipere possunt interiores impressiones factas in intellectu, & imaginatione, ex illustratione divina, vel Angelica, sed quia primum principium nostræ cognitionis est sensus, oportet quodammodo resolvare omnia, de quibus iudicamus. Et quia familiari ligati sunt sensus, non potest esse perfectum iudicium, nisi quantum ad aliquid, cum homo decipiat, intendens rerum similitudinibus tantum rebus ipsiis.

Idem repetit de veritate questione 28. articulo 3. ad 6. In somno, ait, potest intellectus converti ad DEVIM, non autem liberum arbitrium, vel voluntas, cuius ratio est, quia ad intellectum duo pertinent, scilicet percipere, & iudicare de perceptis. Intellectus autem in dormiendo non impeditur, quia aliquid percipiat, vel ex his, quae præ consideravit, unde quandoque bono dormiendo syllogizat, vel ex illustratione alius substantia superioris, ad cuius perceptionem intellectus dormientis est habilis propter quietem ab aliis sensibus, & præcipue phantasmatibus quietatia. Vnde dicitur Iob trigesimo tertio, per somnum in visione nocturna, quando sopor solet occupare homines, & dormiunt in lectulo suo, tunc aperit aures virorum, & erudiens eos instruit disciplina: Et ita est causa præcipua, quare in somno prædictum futura, sed perfectum iudicium intellectus non potest esse in dormiendo, eo quid tunc ligatus est sensus, qui est primum principium nostræ cognitionis. Iudicium enim sit per resolutionem in principiis, unde de omnibus oportet nos iudicare, secundum id quod sensus acceptimus, ut dicitur in 3. cali, & mandat. Idem colligitur ex solutione ad 7. ibid.

Hac adeo est persua doctrina Divi Thomæ, ut nullibi suorum operum eam non integrare posset, & questione disputatu adducta celebre est etiam monum in 4. distinct. 9. questione 1. art. 4. questione 1. ad 2. Mens, inquit, humana habet duas respectus, unum ad superiora, quibus illustratur, alium ad corpora, quæ recipit, & quod regit. Ex parte illa, quæ anima à supernis accipit per somnum, non ligatus

imo magis libera redditur, quanto sit a corporibus cari magni absoluta: & ideo ex influenti a superni lumine aliqua de futuri percipere potest dormiens, quae vigilans sciens non potest. Ex parte autem illa, qua a corpore recipit, oportet quod ligetur quantum ad ultimum iudicium, & completum ligatis sensibus, a quibus estus cognitione initium sumit. Quamvis etiam eius imaginatio non ligetur, que in mente specie rerum ei subministrat.

Ratio autem quare in somnis ligatis sensibus non possit reperiri perfectum iudicium, eam afflignat D. Thomas de veritate quest. 12. art. 3. ad 2. quia intellectus ubi decipiatur, non vere discernens inter res, & return species, sed potius return similitudines pro ipsis rebus accipit, & ideo decipiatur, ut expressius probat D. Thomas prima parte quest. 84. art. 8.

Unde supposita hac deceptione quae ex defectu conversionis ad sensum exteriores in intellectu coningitur, fit ut iudicium rationis in omni somno semper sit fallax, & ita in somnis quantumvis divini errat intellectus, return imagines pro rebus ipsis judicans. Et quamvis in somno homo discutatur, sicut fecit Salomon, & ratiocinetur, & aliquando cogite se somniate, & aliqualiter distinctor inter res species return, non tamen est perfectum iudicium, ut opimè docet idem D. Thomas 1. part. quest. 84. art. 8. quia experientia teste adhuc tempore ratio in aliquibus deficit & errat.

Non re-
pertur
libertas
in omni
raptu, qui
naturali modo solet contingere, hoc
est, per conversionem adphantasmata, non repe-
ratur, qui
titur libertas. Hanc sententiam tenent quamplu-
timi & gravissimi Autores. D. Hieronymus eam
expressè tradidit in Prologo in Habacuc Tomo 6. ubi
sic loquitur: Qui autem in ecclasi, id est, invitius lo-
quitur, nec tacere, nec loqui in sua potestate habet. Et
hoc est,
per con-
victum de po-
nitencia uniusq[ue]
vel ex ea, que
homo dominioq[ue]
cuius substan-
tia intellexit dura-
tib[us] sensibus, &
tus. Vide dicta
in visione ual-
borum, &
autem meas, &
Et ita circu-
ridentur sicut
nisi pugnent
sensibus, quib[us]
adseruntur, ante de-
cundum quod fer-
unt, & nasci-
b[us].

D. Bernardus aperie in hanc sententiam inclinat, dom. ferm. 2. Ascensionis in fine ait: Alij trahuntur, qui possint dicere, trahere post te. Alij ducuntur, qui dicunt, introduxit me Rex in cellaria sua. Alij rapuntur, sicut Apostolus raptus est ad terrum calum. Et primi quidem felices, secundi feliores, tertii felicissimi, qui in profundissima DEI misericordia quasi quodammodo seculata sunt arbitrii potestate in di-
via glorie in spiritu ardore rapuntur. Hacenus Bernardus. Quia eti Pauli exemplum adferat, ipse tamens sensu neminem in hac vita, nec ipsum etiam sanctum Paulum DEUM vidisse, ut patet ferm. 1. in Cant. post initium; & idem Bernardus expressius hoc insinuat ad Fratres de monte DEI prope finem.

D. Bonaventura de process. Relig. process. 7. cap. 18. loquens de his visionibus, assertit etiam non esse meritioris his verbis: Quia etiam vero sunt, (loquitur enim de visionibus divinis) tamen per se pensè ob-
servanda. meritorie non sunt, & qui multa talia vides, non est melior, & qui nulla, non est minor, sicut est de mira-
culis aliis. E. in cap. 20. agens de eisdem visionibus inquit: Aliqui putant esse aliquid magis quod in se nullius est meriti. Existimat igitur D. Bonaventura tanum esse meritum ex directione præ-
dicti. Idem expressius & latius in lib. de 7. Itinerib[us] uterum itinere s. distinxit. s. & 6. ubi probat raptum

Iacob. à Iesu Oper. Tom. II.

quem ipse appellat super intellectus eum supra omnem cognitionem intellectus, tam rationis, quam intelligentia con ingere. Hancque puta esse mentem Divi Dionysii, pro qua etiam sententia addicit Abbatem Vercellensem, & Linconensem. Denique Patres ecclasiam sive raptum nunc appellant mortem. Bernardus in Cantic. ferm. 52. nunc ebrietatem, nunc insaniam, ut videatur est apud D. Bonaventuram de process. Relig. cap. 14. & 15. & Richardum lib. 4. de contemplat. cap. 16. & ferè omnes mysticos.

Ex Scholasticis Doctoribus hanc docet sententiam Cajetanus quest. 173. art. 3. ubi probat ve-
ros DEI Prophetas in raptu existentes non pro-
phetare, quod haec ratione confimat: Quia inde-
cen[t] est, ut illi quos DEVS docet, & illuminat ad Ec-
clesia adiunctionem irrationali motu se habeant
ad propalandum divina mysteria. Vbi per illa verba,
irrationali motu (ut ipse declarat) intelligit
mentem a sensibus alienam, quia tunc mens
non utitur ratione. Idem Cajetanus 1. part. quest.
12. art. 11. probat ex doctrina D. Thomas, in omni
alienatione sive raptu, tam in somnis, quam in vi-
gilii contingente, non reperi iudicium perfe-
ctum, quamvis reperiatur acceptio perfecta.

P. Medina prima secunde questione 28. articulo 3. sic ait: Ecclasis dicitur insania, eo quod à proposito,
& à libertate amoreat. Dionysius Carthusianus de
Laude via solitaria articulo 36. sic de hoc dissentit.
Mens, in qua nonnullum absque suo conatu, im-
provisè, repente ad contemplationem hanc, & my-
stica Theologia intuitum, raptum & ecclasiū ele-
vatur, pietate DEI immerso, perprevenientem,
perstringentemque gratiam misericordissime eam
præveniente, ipsiusque apicem affectiva, & ver-
ticem intellectiva potentia immediatè tangente, il-
luminante, & inflammante, tam valide, ut im-
becilla creatura confessim, & quasi instanciè
deficiat, & deficiat a se ipsa, & super se mali-
cibiliter, ac gratiosissime transferatur, in tan-
tum, ut non queat, quamvis velit, renunci-
ut puta libertate arbitrii jam quasi ad horam su-
spensa arque sopita.

C A P V T II.

In quo rursus nostra sententia auctoritate
Divi Thomae & sancti Augustini com-
probatur, ac propositis argumen-
tis respondetur.

Icer nostra sententia videatur luculentex
SS. Augustino ac Doctore Angelico probata atque confirmata, non desunt tamen non-
nulli, qui eximios hos Ecclesie Doctores, con-
trariam tradidisse sententiam acriter defendant,
ideo consultum videatur, nonnullis aliis ipso-
rum adductis auctoritatibus, sententiam ne-
gantem communire ac confirmare. Et in primis
videatur manifestè S. Thomae sententia de veritate
quest. 13. art. 1. ubi agendo de violentia, quam raptu
ex natura sua importat, obicit sibi hoc ar-
gumentum: DEVS non est causa quare homo sit de-
terior, sed bonus homo est vivere secundum ratio-
nem, & voluntariè operari. Ergo cum violentia sit
contraria voluntaria, & bonus rationis evanescere vide-
tur, quod divinitus non fiat in homine aliqua vio-
lenta elevatio contra naturam. Huic vero argu-
mento

L 1 z men.

mento responderet D. Thomas sequentibus verbis:
Ad quintum dicendum quod opus bonum ex hoc quod
habet bonitatem meriti exigit, quod si secundum rationem,
& voluntatem, sed bonum quod ei confertur
in raptu, non est huiusmodi, unde non oportet, quod
procedat ex voluntate humana, sed sola virtute divi-
na. Hac ille.

Denide D. Thomas agens de raptu in com-
muni scilicet docet in ipso raptu non reperiendi judicium
(sicut supra dictum est de eo, qui in somnis con-
tingit, sed tantum inveniri acceptionem, sive con-
templationem divinorum, de veritate quest. 13. artic.
3. ad 7. intelligentia, inquit, nostra, qua divina ap-
prehendimus, quamvis non committatur sensibus per
viam apprehensionis, admittetur tamen cum per viam
judiciorum. Et ideo intelligentia a sensibus abstracta
dicitur, quando de eis non judicatur, sed solis super-
nisi insipientiis intenditur. Non minus expressè
doctet idem secunda secunda, questione 173. art. 3.
ubi in corpore intendens probare, quod quando
lumen divinum infunditur prophetis, non sit ne-
cessaria abstractio a sensibus, hoc principio ab ipso
sapientissime repetito probat nempe. In nobis per-
fectum judicium intellectus habetur per conver-
sionem ad sensibilia; que sunt prima nostra cognitio-
nis principia: Et in solutione ad 3. sic ait:
Quando mens Propheta superiori influxu inclinatur
ad judicandum, vel disponendum aliquid circa sensi-
bilia, non sit alienatio a sensibus, sed solus quando
elevatur mens ad contemplandum aliquis sublimiora.
Et in solutione ad 2. quando mens Propheta in-
tenditur in suo actu circa dispositionem, vel judi-
cium sensibilium, non oportet quod a sensibus abstracta-
batur.

Prae tera quod elevatio quae in raptu contin-
git, que ad actum intellectus pertinet, non sit a-
ctus humanus, videtur etiam colligi ex ipso Divo
Thoma 2.2. quest. 175. art. 1. ubi requiritur ad raptum,
quod non sit ex propria intentione. Unde illum
doctet provenire a causis extrinsecis; ut a causa
corporali, scilicet aegritudine, dæmonie, aut virtute
DEI, & hec tercia causa solum habet locum in
hac elevatione divina, de qua agimus, quare idem
D. Thomas de veritate ubi supra, divinas virtutis
hunc motum attribuit.

Rationibus præterea probatur. Prima sit, quo-
tiecumque voluntas non potest prohibere, ne in-
tellectus considereret aut cogiret de aliquo ob-
jecto, tunc necessaria: quoad exercitum ad illud,
ut docet Divus Thomas prima secunda, questione
10. articulo 2. Sed in raptu hoc contingit, ideo in
eo non reperiatur libertas. Nec valens dicas, quod
D. Thomas ibi docet, voluntatem non necessarii-
tatem in via quoad exercitum ab aliquo objecto, nam
ibi loquitur ex parte objecti, non vero negat,
quod hoc non possit fieri ex parte principii mo-
tivensis scilicet DEI, vel alicuius passionis, ut opti-
mè docuit illo articulo Cajetan.

Secundus confirmatur ex eo, quia raptus ex na-
tura sua præ se fert violentiam vi cognoscitivæ, id
est, i. si rationi illata hæc enim est, que secundum
D. Thom. 2.2. quest. 175. art. 1. & secundum ipsam
veritatem in raptu vim patitur: hæc autem vis in
eo consistit, ut usus rationis, sive perfectum, & li-
berum judicium impeditur proper sensuum alienationem,
quia dum intellectus elevatur ad di-
vinam percipiendam, hac abstractione removetur a
suo natiali, & libero modo operandi, qui est per
conversionem ad prima principia, hoc est, ad sensus exteriores, & ob eam causam raptus divinus

violentiæ infert rationi, eam ligando, & necel-
lato ur non possit perfectum ferre judicium log. my
de rebus visis, quod judicium perficitur per con-
versionem ad sensus tamquam ad prima princ-
pia, ut docuit D. Thomas loco citato prima parte, disculpa
quæst. 84. art. 8. & 2.2. quest. 173. art. 3.

Hanc autem vim tive violentiam a DEO in ra-
pi rationi sive vi cognoscitivæ inferti egregie that. 6.
docet D. Thomas 2. Corinth. 12. lecit. 1. agens de mentis,
essentia & natura raptus, in quo consultat hæc in cap. 4.
violentiæ rationi illata his verbis disertè declarat: manu-
sc. 6. cap. 4.
Sed secundum, quod modus naturalis humanae cogni-
tioni est, ut cognoscit at simul per vim mentalalem, qua stellæ ante
est intellectus, & corporalem, que est sensus. Et inde mea sententia
est, quod homo non habet in cognoscendo liberum iudi-
cium intellectus, nisi quando sensus fuerint in se vi-
gore verè dispositi absque aliquo ligationis impedi-
mento; alias cum impedientur, etiam judicium in-
tellectus impeditur, sicut in dormitione patet.
Tunc ergo homo efficitur extra se, secundum cogni-
tivam, quando removetur ab hac naturali disposi-
tione cognitionis, que est, ut intellectus ab alijs
sensuum, & sensibilium rerum abstractus ad alijs
quaerenda moveatur. Quod quidem contingit du-
pliciter: uno modo per defectum virtute undecum
que talis defectus contingat, sicut accidit in Phœ-
nicis, & alii mente capti. Et hec quidem ab-
stractio a sensibus non est elevatio hominis, sed po-
tius depresso, quia virtus eorum debilitatur. A-
lio vero modo per divinam virtutem, & tunc pro-
prie dicitur elevatio: quia cum agens assimiles sit
patients, abstractio qua sit virtute divina, & est
supra hominem, est aliquid altius, quam sit homi-
nus natura. Et ideo raptus sic acceptus definitur sic:
Raptus est ab eo, quod est secundum naturam id,
quod est supernaturam, vi superiori natura eleva-
tio. Divus igitur Thomas explicans definitio-
nem raptus ejus violentiam constituit in hoc,
quod sensuum alienatione intellectus liberum ju-
dicium amittat, ut patet in raptu proveniente à
dæmonie, vel ab aliis causis, nam quantum
ad hoc omnes æquè rationis usum liberum ab-
sorbeant.

Expressius adhuc in quo sit hæc violentia,
quam raptus infert ipsi rationi, declaravit dicta
quest. 175. articulo 2. ad 2. docens consistere in hoc
quod totaliter usus rationis absorbeatur: Nam in
hoc, ali, preparatio raptus sit a est.

Quare ergo dicit aliquis, intellectus ex abstra-
ctione a sensibus ligatus, ita ut non possit judi-
cium rectum de rebus ferre, nisi sensibus exteriori-
bus in suo vigore restituatur.

Respondet ex mente Divi Thomæ 2.2. questio-
ne 173. articulo 2. in corp. & de veritate, quest.
12. articulo 3. ad 2. & 1. parte quest. 84. art. 8. de-
ficitum judicij, ut sapientissimus, excedat in
raptu provenire, quia intellectus omnino absti-
nitus a sensibus his ligatus, & confposit, sive id
in somno sive in ecclasi contingat, recte non
potest judicare de rebus, quia judicium perfe-
ctum sit resolvendo omnia, de quibus judica-
mus, ad sensus externos tamquam ad prima pri-
cipia nostra cognitionis, unde docuit D. Thomas
prima parte ubi supra, esse impossibile ligatis sensi-
bus perfectum judicium ferri de aliqua re. Præ-
terea quia semper in ecclasi intellectus decipitur, maxi-
mè, dum assumitur ad imaginariam visionem, ex
eo quod nesciat tunc discernere inter res, & rerum
similiudines, rerum imagines pro ipsius rebus judi-
cari.

Repetimus ex
sua natura
ra p. se
fert violen-
tiæ
ri cognoscitivæ il-
latae.

Legend.
nostri Phi-
lip. part.

Eh̄s, ut D. August. lib. 12. super Genes. ad litteram cap. 14. & 15. & D. Thomas ut lupia docent.

Hec autem violentia probatur experientis, quibus constat spirituales personas huiusmodi raptus pati invit, sc̄pē enim DEUM vehementer precantur, ne similes raptus pati eas finat, nec valent eis ullo modo resistere, ut superius cap. 6. diximus.

Tertio, possumus aliam etiam assignare causam defectus iudicij & libertatis in raptu reperti, nempe vehemens animæ intentio sive applicatio in aliquo operatione, sive sit in vi affectiva, sive cogitatione, ad cuius vehementem & intensam applicatione sequitur suspensio, aut debilitas alterum potentiam in suis operationibus, ex hac enim causa possimum provenire raptum traditum.

D. Thomas 2. 2. quest. 173. art. 3. ubi per contemplationem vehementem. D. Petrus raptum fuisse in cœnaculo affirmat, & in solutione ad 2. ait: Quodcumque mente intendit in suo actu propter vehementiam intentionis, sequitur alienatio a sensibus. Et de verit. q. 12. ar. 9. in corp. Ex causa animali, inquit, alienatio procedit, sicut quando homo ex minima attentione ad intellectu animali, vel imaginabili astrahit a sensibus. & clausus hanc raptus causam expicavit q. 13. de veritate art. 3. in corp. ubi agens de raptu, inquit: Hoc est commune intellectui: & alius anima poteris, quod quando una potentia in sua actua intenditur, alia vel debilitatur in suo actu, vel ex actu astrahitur: sicut patet in illo, in quo operatio visus fortissime intendit, quod auditus eius non percipit ea, quae dicuntur, nisi forte sua vehementia ad se trahant sensum auditum: cum ratio est, quia ad actum caputlibet cognoscitive potentia acquiritur intentio, ut probat Augustinus in lib. de Trinitate. Intentio autem unius non potest fieri ad multa simul, nisi forte illa multa a bec modo sint ad invicem ordinata, ut accipientur quasi unum: sicut nec alicuius mortis, vel operationis possunt esse duo termini non ad invicem ordinati. Vnde cum sit una anima, in qua omnes cognoscitive potentiae sunt dantur, unius & eisdem intentio requiritur ad omnium potentiarum cognoscitionarum aliis: & ideo cum rotuliter anima intendat ad unius unius potentia, astrahitur homo ab actu alterius potentia. Et hec est alia ratio, quare in raptu repeteretur violentia, usum rationis liberorum absorbens.

Quonodo Quid probatur, quia in raptu, maximè in anime ecclita, ita potentia interioris animæ absorberetur, ut nulla ratione supra suas operationes anima tunc reflectere valeat, quod inferius capite 5. humani raptus disputationis ostendemus. Igitur non poterit esse, neque libertas, neque judicium perfectum.

Demum, quia Prophetatam in vigilia, quam in somnis ad percipiendas veritates divinas rapuntur, in ipso raptu, quantumvis divinam visionem percipient, maximè si sit imaginaria, intelligentiam tamen perfectam eorum quae vident, non nisi transacta visione sive raptu percipiunt, & hoc est quod dicitur Danielis decimo, in visione opus est intelligentia, quia non in ipsa visione iudicium, neque intelligentia Vitis sanctis, aut Prophetis concedi solet, nisi raro, & ex particulari gratia divinius illustrerent, ut sequenti capite ostendemus: nisi eo tempore quo anima sensibus est restituta, ea possimum ratione, quia in visione etiam prophetica, ut ceperimus dicere, mens Prophetæ decipitur similitudines rerum pro ipsi rebus accipiens, ut ex Divo Augustino, & Divo Thoma nuper reguli.

Thom. à Iſu Oper. Tom. II.

mus, quod dupli exemplo licet demonstrare. Primo, nam Salomon in ipso somno decepitus est putans se vigilare, cum tamen in somno dormiret, ut dicitur 3. Regum, 3. cap. Igitur vigilavit Salomon, & intellexit quid esset somnum. Ergo ante vigiliam pratabat non somnia, neque dormire, & ideo decipiebatur, ut recte adverterit Lyraeus.

Secundo, Convincitur exemplo D. Petri, qui cum in vase sublineo animalia illa immunda in visione imaginaria sibi oblata conspiceret, existimavit, tunc illas non animalium similitudines esse, sed animalia vera, & realiter existentia, neque visionis intelligentiam, nisi peracta visione accepit; quod sine manifesto errore non potest negari; Id enim docet Scriptura sacra Actorum 10. his verbis: Et dum intra se habebat Petrus, quidnam esset visio, quam vidisset, ecce viri qui misi, &c. Ex his, & ex sequentibus verbis plusquam certò colligitur D. Petrus sensum visionis in ipsa existentem visione non cognovisse, quod ibi annotavit Glossa, & Augustinus, ubi supra, & idem evidenter colligitur. Alterum duodecimo, ubi Petrus ad se reversus dixit: Nunc scio verè, quia misi Deus Angelum suum, &c. Nam in illa visione passus est Petrus mentis excessum; ut optimè non avit Richardus lib. 5. de contemplatione capite 8. Beda quoque & Glossa interlineatis, Neque enim D. Petrus ad se reversus diceretur, nisi extra se à DEO fuisse positus, qua igitur ratione D. Petrus in visione maximè immundorum animalium similitudinibus decepsus, putans esse vera animalia, rectum iudicium, aut libertatem habere potuisse? Unde D. Augustinus cap. 14. ubi supra. An aliquid, inquit, obfuit D. Petro cum in illa eccl. si respondebat: Nequaque domine, quia nunquam manducavi omne commune & immundum, putans ea que in disco sibi demonstrabantur, vera animalia? Quasi dicas Augustinus, Petru culpæ non fuisse imputandum, quod recusat etiam immunda animalia manducare, quia tunc non era: sibi compos, cum non posset habere perfectum iudicium de his, quae videbat, decipiebatur enim aperte, accipiens rerum imagines pro tebus ipsius. Demum D. Augustinus cap. 25. concludit: In visione autem spirituali, id est, in corporis similitudinibus, quae spiritu videntur, fallitur anima, cum ea, quae sic videt, ipsa corpora esse arbitratur.

Alietio tertia, quando intellectus in actu elevatur ad divina intuenda, independenter à sensu. In quibus internis, & externis, tunc contemplatio sive raptus elevatio intellectus contingit cum perfecto usq. soleat representationis. Probatur primo, quia cum ista sit aliud perirrusma cognitione, quia in via de DEO haberi potest rationis magis participat de perfectione intelligentia. An. at liberaliter, ut disputatione precedentia gentes de intellectione abesse illa conversione adphantasmata annotavimus, non mirum, si Angelorum more contingat. 2. Quia in hac cognitione nulla est dependens iudicij intellectus à sensibus, cum sit merè intellectus, & fiat per species intelligibiles à Deo infusas, quae minimè à sensibus dependent, neque in esse, neque in fieri. Unde ad perfectionem hujus cognitionis parum refert intellectus esse abductus à sensibus, aut quod homo vigilat, aut dormiat. Quod confirmari potest exemplo animæ Christi Domini, operaris per scientiam infusam, quam etiam Beatissimæ Virginis fulsi communicatam pie credimus, quæ etiam in somno metebatur, atque etiam

in elevationibus divinis, quibus in Deum ferebatur supernaturali, ac divino, libero tamen & humano modo. Similiter quoque, ut D. Thom. qu. 13. de verit. art. 2. ad 9. habuisse cognitionem licet non per se infusam A damum in sopore à DEO illi immisso Gen. 2, quem etiam soporem fuisse cum perfecta cognitione & intelligentia mysteriorum divisorum non obscurè afficit idem D. Thom. 3. part. qu. 1. art. 3. ad 5. & 2. 2. qu. 2. art. 7. ac prædictum modum puræ contemplationis intellectus in erendum etiam communicari alii Sanctis, cum perfecta intelligentia & judicio, circa ea, quæ revelantur. Sentit idem D. Thomas loco citato de veritate.

Propositus in initio pro parte affirmativa argumentis respond. solutione allata à D. Thoma eodem loco de veritate, his verbis: Ad quintum dicendum, quod opus hominis ex hoc quod habet bonitatem meriti, exigit quod sit secundum rationem, & voluntatem; sed bonum quod ei conferetur in raptu non est huiusmodi, unde non oportet, quod procedat ex voluntate humana, sed sola virtute divina. Hæc ille.

Respondeo secundo, quod Paulus cum raptus fuit ad visionem divinæ essentie, cum ille raptus esset nobilissimum omnium, caruit merito ex duplice principio. Primo ex objecto divinitatis visionis. 2. ex parte alienationis à sensibus, quare miratio non debemus, si in actu contemplationis heroicæ, qualis est, cum mens ad divina rapitur, libertas aut meritorum non inveniatur; non enim divina gratia ordinem & modum operandi homini innatum destruere, aut invertere intendit. Cum autem homini sit connaturale judicare de rebus in ordine ad sensus externos, alienatus, & abstractus ab his sine novo miraculo non potest libere judicare, aut operari. Præterea constat in illustrationibus, & inspirationibus divinis, quibus anima ad bene operandum excitatur, neque meritorum neque libertatem inveniri; tamen sunt principium non solum meriti, sed omnium nostrorum bonorum actionum supernaturalium, & idem etiam affirmare merito possumus de visionibus, & apparitionibus divinis, quæ per se quidem meritoriae non sunt, relinquent tamen in anima ubertima, tam meriti, quam aliarum heroicarum operationum semina, ut plenius differemus infra cap. 5.

Deinde, quia eti in ipso raptu pro tunc rationis usus ita debilitetur, ut non possit liberè de rebus visis judicare, ac ex consequenti, nec mereri, tamen transacto raptu ex illustratione, & visitatione divina, quam mens ibi plenè degastavit, manet promptior & habilior, & ad divina penitus capienda, & ad amplissima merita per virtutum actus, aliasque spirituales functiones comparanda. Demum in ipso raptu virtute præcedentis contemplationis (ut in somno Salomonis superiorius ex mente D. Augustini, & D. Thomæ testi) adhuc potest meritorum reperti, imo & maximum plenissimumque meritorum, quāvis absorbptus sit pro tunc usum rationis, sicut enim in delectationibus corporalibus, quanto delectationes sunt majores, tanto magis impedire rationis usum. Unde Aristotele teste 7. Ethic. cap. 11. in delectationibus venereis, cum maximæ sunt, impossibile est aliquid intelligere, quia ut docet Divus Thomas 1. 2. quæst. 33. art. 3. in corp. & quæst. 34. art. 1. ad 1. absorbent usum rationis, quemadmodum igitur in ipso actu illius ingentis delectationis usum rationis absorventis, non potest esse peccatum propter defectum libertatis, tamen virtute

præcedentis voluntatis illam inordinatam delectationem amplectentis, quo major fuerit delictatio, major invenitur culpa, ita in raptu, quamvis meritorum tempore quo ratio est absorpta, intrinsecè non inveniatur, virtute tamen actuum præcedentium, amoris, fidei, spei, gratiarum actionis, & similius, qui in oratione antequam mens ad divina raptatur, frequentissimè exercerent, potest esse maximum meritorum. Imo & aliquando in ipso actu posse etiam inveniri perfectum judicium, perfectumque meritorum capite sequenti ostendemus.

Tertio arguento respond. in illo mirabili Adamo sopore fuisse perfectum judicium, ac libertatem, quia cognitio illa ecclastica fuit sine ulla conversione ad phantasmata ut in tertia Astarteo ne ieiunium,

Ad quartum respond. Primò Salomonem minus meruisse in illo somno propheticō, ut ex D. August. & D. Thom. supra demonstravimus.

Secundò respond. in illo Salomonis somno potuisse inveniri perfectum judicium, ac ex consequenti meritorum, quia forsan Salomonis mens divinitatis fuit illustrata, ut agnosceret quid loquebar, cum quo loquebatur; & quæ essent à DEO postulata.

Ad quintum respond. longè aliud fuisse Montani lentum; hic enim teste Epiphanius heresi 42. assertebat Prophetas non intelligere ea quæ videbant, vel loquebantur, sed loqui ut infantes & amantes, quæ quidem manifesta est infanlia, ut plenius ostendemus quæst. 173. art. 7.

Ad ultimum argumentum resp. nequamquam D. Petrum habuisse perfectum judicium aut libertatem in illo mentis excessu, ut manifestè ex D. Augustino superius demonstravimus.

C A P V T III.

Ex speciali divinoque privilegio, nonnumquam in raptu perfectam libertatem ac meritorum reperiuntur.

Icer in raptu frequentius, ut capite præcedenti demontravimus, perfectum adhuc de rebus visis judicium, ac proinde nec meritorum, potest tamen, ac nonnumquam conungit in divinis excessibus, libertatem omnimodum perfectumque judicium, copiotumque meritorum adest. Quod tunc conungere potest, quando divina revelatione accendeat illustrantur à DEO Prophetarum aliorumque perfectissimorum virorum mentes, ut cognoscant imagines in raptu sibi objectas, non eti ipsas, sed similitudines portas & species earum. Nam sicut defectus judicis & libertatis in raptu ex eo orti principio, ut capite præcedenti docebamus, quod intellectus est deceptus, accipiens similitudines rerum pro ipsis rebus, manifestè consequitur, quod si divina accedit illustratio, qua Propheta dum esset alienatus à sensibus edoceatur non illas esse veras res, quæ ei obiciuntur, sed tantum ipsis rerum similitudines, & imagines, quod tunc verè cessat deceptio, solvitque ratio supernaturali lumine illustrata, ut possit ferre perfectum judicium de rebus visis. Hoc tamen ratius contingit, elque singulare privilegium paucissimis concessum, nempe ut simul cum visione imaginaria eorum mentes divinitus illustrantur, ut veram visionis intelligentiam in

in ipso raptu percipient, nulla ratione imaginibus decipientur.

Hanc nostram sententiam docet Augustinus Epist. 102. ad Eudium prope finem. *Sunt visiones, in quib[us] que apparent spiritui tamquam corporis sensibus non solum dormientibus, vel sicut in corpore exierit, sed aliquando sane mentis vigilatibus, non per fallaciam illudcentrum demonum sed per aliquam revelationem spiritualem, que sit per formas incorporeas corporibus similes, que discerni omnino non possunt, nisi divino adiutorio plena revelentur, & menti intelligentiae adjudicentur, vix aliquando cum sicut, sed plerumque postea cum transferint. Quare idem Augustinus alterius super Genesim ad litteram cap. 26. magnam esse revelationem, dicoque Joannus Evangelista concessam, quando mens in raptu hac ratione a deo illuminatur, ut ita scribi: *Ibi etiam si videatur fuisse, ut omnino futura nos futurantur, quorum imaginibus presentes futurantur, sive ipsa homini mente divinitus adjuta, sive aliquando inter ipsa uisus quid sive nescient exponente, hec ut in Apocalypsi Iohannes exponebatur, magna revelatio est, etiam si forte ignoret ille, cuius bac demonstrantur, utrum ex corpore exierit, an ab eis sit in corpore, sed spiritu a sensibus corporis alienato ipsa videatur; potest enim sic raptus id ignorare, si ei & hoc non ostendatur.**

Sententiam Augustini amplexit D. Thomas de veritate quest. 12. art. 9. in corp. his verbis: *In hoc tamen Propheta differt in sua abstractione a sensibus, sive abstrahatur per sonum, sive per visionem ab omnibus aliis, qui abstrahuntur a sensibus, quod mens Propheta illigatur, ut de his, que in visione imaginaria videntur, quando cognoscit et non esse res, sed aliquatenus rerum similitudines, de quibus certum iudicium habet per lumen mentis. Id est a hi, ut ex parte illius primi partis, quest. 111. art. 3. ad 4. ubi hoc argumentum proponit: 2 In visione imaginaria homo adhuc si in multis sensibus reueraatur quia ipsis rebus, sed in hoc est quod iam deceptio, cum ergo Angelus bonus non posset esse causa deceptio, videtur quod non posset causare visionem imaginariam in imaginationem immutando. Hoc autem argumen o his verbis elicendum: Angelus causans aliquam imaginariam visionem, quandoque simili intellectu illam amittit, ut cognoscat quid per hunc modi similitudinis significetur, & tunc nulla est deceptio: quoniam logus vero per operationem Angelis summodo similitudines rerum apparent in imaginatione, nec tamen tunc causatur deceptio ab Angelos, sed ex defectu intellectus eius, cui talia apparent: sicut nec Christus sibi causa deceptio in hoc, quod mutuit turbis in parabolis proprieatatem, quod non exp. sunt ei.*

Ex quibus manifeste infertur, ex D. Augustini & D. Thomae mente, in raptu etiam divino, maxime quando mens Propheta raptus ad visionem imaginariam, decipi similitudines rerum per ipsius rebus accipiendo, ac judicando, proindeque tunc non posse habere perfectum iudicium, neque libertatem. Docent tamen ex duplice capite posse in his visionibus inventi perfectum iudicium. Primo si in initio mens adjuventur, id est, a DEO diluitur, ut cognoscatur ea, quas videt species rerum non esse ipsas res, sed earum portius similitudines, quo lumine Propheta mens illustrata jam recte incipit judicare de rebus acceptis, quia perfecte cognoscit, ac judicat res ipsas, ut sunt, & non ut apparent in suis similitudinibus, & ita omnino cessat dicta deceptio.

Secundò. Præterea mens Propheta ab aliquo instruuntur quid significent illæ similitudines, quas

vidit; sicut in Apocalypsi Iohannis contigit, et enim ab Angelo exponebarunt, quid visu illa significantur, & hoc, inquit D. Augustinus ubi supra. Magna revelatio est etiam forte ignorare, cui hec demonstrantur, utrum ex corpore exierit, an adhuc sit in corpore, sed spiritu a sensibus corporis alienato ita videatur, potest enim sic raptus id ignorare, si ei & hoc non ostendatur.

Sed dices qua ratione in raptu intellectuali, Obiectum, quando quis raptus ad visionem intellectualem, poterit esse libertas? cum in hoc raptu, ut nunc supponimus, deceptio non inventariatur, cum contemplatio in eo haec non per similitudines & species imaginarias, sed potius per species intelligentiales, quæ res ipsas representant fieri sunt.

Respond. In raptu intellectuali posse inventari *Solutio.* etiam perfectum iudicium ex duplice capite. 1. Si in raptu intellectuali infinitantur species intelligibles, quia tunc, ut superiori capite annoximus, in raptu intellectuali diversi, sive aliquando inter ipsa uisus quid sive nescient exponente, hec ut in Apocalypsi Iohannes exponebatur, magna revelatio est, etiam si forte ignoret ille, cuius bac demonstrantur, utrum ex corpore exierit, an ab eis sit in corpore, sed spiritu a sensibus corporis alienato ipsa videatur; potest enim sic raptus id ignorare, si ei & hoc non ostendatur.

2. Si in raptu intellectuali posse inventari *causa potest adesse.* etiam perfectum iudicium ex duplice capite. 1. Si in raptu intellectuali infinitantur species intelligibles, quia tunc, ut superiori capite annoximus, in raptu intellectuali diversi, sive aliquando inter ipsa uisus quid sive nescient exponente, hec ut in Apocalypsi Iohannes exponebatur, magna revelatio est, etiam si forte ignoret ille, cuius bac demonstrantur, utrum ex corpore exierit, an ab eis sit in corpore, sed spiritu a sensibus corporis alienato ipsa videatur; potest enim sic raptus id ignorare, si ei & hoc non ostendatur.

CAPUT IV.

An actus amoris in raptu sive ecclasi si liber.

Dubibus praecedentibus capitibus sermonem facimus de actu intellectus in raptu interveniente, an in eo repetatur perfectum iudicium, & ex consequenti libertas in illa elevatione, sive contemplatione intellectus, nunc in hoc capite prætermissa illa intellectus operatione, querimus de amore, qui in raptu, vel ecclasi reperitur, an in quantum stante illa necessitate intellectus, de qua in superioribus egimus, possit esse libertas in acta voluntatis, & quamvis nobis videatur nullam in ea re esse difficultatem, tamen quia non desunt Viti graves contrariant sententiam tenentes, placuit hic specialem de hoc questionem adiungere.

Si contrariant sententiam docent, probate eam contendunt argumenti in principio primi capituli adducti, quibus sunt de sopore Adami, de Iomino Salomonis, de visione Petri Ad. 10. quando vidu lumen descendens de celo, &c. Rationibus etiam confirmant. Primum, quia nihil est in hujusmodi ecclasi quod necilli et voluntatem, vid. C. 6. non DEUS tamquam causa efficientis illius motionis, quia divina gratia non delruit naturam, nos. Baled potius perficit: At libertas in hoc actu voluntatis pertinet ad perfectionem viae, & est necessaria ut actus sit meritior; non est autem verisimile DEUM privare hominem justum, cum eum elevat ad tam eximiam contemplationem, hac per-

fectio & fructu, qui in hac viti maxime extendus est. Præterea neque DEUS necessitas, ut objectum cognitum, ut constat, quia hoc tantum contingit in visione beata.

Secunda Ratio, quia licet ille actus intellectus necessarius, non infert necessitatem in actu voluntatis, quia sunt potentia natura sua habentes diversum modum operandi, & ideo necessitas in actu intellectus non tollit per se loquendo libertatem in actu voluntatis, neque imperius intellectus, sive applicatio illa violenta intellectus secum rapit ex necessitate voluntatem, quia semper illa est domina sui actus, quando aliis objectum cum sufficientia intentione & animadversione propinatur.

Tertiò, Quia abstractio à sensibus patum refert ad tollendam libertatem, quia illa non perturbat mentem, neque cognitionem, sed potius ex perfectione ipsius procedit per quandam quietem, & placidum otium sensuum, quod quidem animam pacatissimam reddit ad liberum mandatum DEUM.

Ultima ratio, quia ut D. Thomas docet hujus quest. art. 2. sive vehemens illa suspensio mentis ex amore refutat, ille autem amor, ut antecedit tam vehementem applicationem intellectus liber est, quia in illo priori nondum intellectus ecclasi consumata, ergo etiam post applicationem intellectus etiam à sensibus sit alienatus, manet voluntas libera quoad illum actum, quia illa applicatio vehemens intellectus, nullam vim inuilit voluntati, nec ostendit in objecto novam rationem necessitatem. Igitur ille actus amoris semper est liber quoad exercitium.

Sententia Negativa videtur sententia, nempe quid in raptu negans in sive ecclasi, voluntatis actu nullam possit habere raptu sive libertatem, clare constat ex his, quæ supra diximus cap. i. Quia dum assertum in raptu libertatem non reperiit, quia tunc judicium intellectus non est perfectum, ex consequenti manifeste sequitur, voluntatis amorem, si quis est in raptu, non est liberum; Dix si quis est in raptu, quia in raptu sive voluntas nil opera ur, non enim raro Propheta multa in raptu fuerint divinitus revelata, vel quæ futura erant, vel quæ ad aliorum instructionem pertinebant, quæ nulla ratione cōcererent. Prophetarum voluntatem, neque opus erat, ut Prophetæ amarent, vel respuerent ea, quæ eis à DEO proponebantur.

Præterea, quia quando Patres, aliquique gravissimi Authores docent ut cap. i. rerum, in raptu non esse libertatem, explesse loquamur, tam de libertate intellectus, quam voluntatis, ac liberum arbitrium esse consopitum, vel quid simile, aut æquivalent docent.

Prætermis vero aliis rationibus ibi à nobis adductis, quarum singula efficaciter probant nostram Assertionem, eam tantum adducemus, quia si pessime utitur D. Thomas in hoc proposito, quia libertas voluntatis nascitur ex indifference judicij; sed in raptu, intellectus caret ista indifference; imo est necessarius ad unum: ergo. & confituntur, quia in illo statu non potest esse plenum judicium necessarium ad libertatem voluntatis, nam ut ex superioribus constat, perfectum judicium nequit inveniri, quando anima est à sensibus alienata, quam esse perpetuam, & constantem D. Thomæ doctrinam probavimus supra cap. i. eam teneri aperte 1. parte, quest. 12. art. 11. & quest. 84. art. 8. 2. 2. quest. 154. art. 5. ad 3. & 173.

art. 3. & latius de veritate quest. 12. art. 3. ad 1. & 2. & quest. 28 art. 3. ad 6. & in 4. distind. 9. quest. 1. art. 4: questione prima ad 2. in quibus locis aperte docet, in raptu sive ecclasi libertatem non inventi, quia non invenitur perfectum judicium intellectus, quia judicium intellectus fit per resolutionem ad sensus exteros, quare ligatis sensibus, qui sunt prima principia nostræ cognitionis, non potest intellectus habere perfectum judicium de rebus.

Nec valet solutio eorum, qui dicunt illam doctrinam procedere, quando sensus ligantur per corporalem somnum, & vapores corporeos, non tamen quando ligantur per animæ suspensionem & elevationem, quia aperte est solutio contra D. Thomam, qui absolute docet, sive id fiat in somno, sive vigilia ligatis sensibus impediti Judicium perfectum in intellectus, ex quo colligit esse impossibile in nobis inveniri plenum judicium à sensibus abstractum. Unde inquit 1. part. quest. 84. art. 8. in corp. Impossible est, quod sit in nobis judicium in intellectus perfectum cum ligamento sensus per quem res sensibiles cognoscimus. Et ibi Casianus aperte sentit cum D. Thoma.

Deinde quia D. Thomas, si attenue legatur, agit de visionibus, & revelationibus divinis iam in somno, quām in vigilia contingentibus, & atrobius docet non inveniri perfectum judicium, quia anima est à sensibus alienata. Igitur sinistra est D. Thomæ interpretatio assertorium S. Thomam tantum loqui, quando sensus ligantur in somno corporali.

Demum, quia D. Augustinus etiam judicat de revelationibus in somno, arque in vigilia cum alienatione sensuum acceptis, ut prædicto cap. i. annoveravimus, quare recessum non est ab illa communi Theologorum sententia, nempe quod in raptu duo sunt consideranda, scilicet receptio, & judicium. Receptio ligatis sensibus perfectior est & sublimior; Judicium vero in alienatione sensuum non invenitur, sed potius per conversionem ad ipsos sensus.

Secundò dicendum existimo raptum sive ecclasi sive in duplice differentia; aut enim contingit ex propria intentione, cum quis v.g. incurrat in ecclasi sensibus sobria mente contemplationi divini à raptu extra sensus; vel cum quis ex vehementia a modis exponiatur extra sensus; vel cum quis ex vehementia a raptu paulatim incidit in ecclasi.

Potest alio modo contingere raptus, aut ecclasi divina, cum repente ac inopinatè sineulla prævia dispositione intellectus divina luce perfusus ad supernam elevatur, vel cum voluntas divino amore vulnerata in DEUM à sensibus alienata rapitur, & absorbitur. Si priori modo loquamus, tam in raptu, quām in ecclasi ex propria intentione contingentibus, potest esse libertas & perfectum judicium, quia tam in contemplatione, quām in amore ante alienationem à sensibus (hoc est, antequam raptus consumetur) est perfectum judicium intellectus, neque est illa necessitas in amore, aut contemplatione, imo potest esse idem actus amoris & contemplationis ante raptum, & post raptum, quamvis aliquantulum sit intensior post raptum. Cum igitur sit idem numero actus, si antea erat liber, etiam manebit cum eadem libertate adveniente sensuum abductione. Quando vero inopinatis excessibus quis ad divina elevatur, sive id fiat ex vehementia lucis in intellectu, sive ex vehementia amoris in voluntate, tunc nulla est libertas, tam in actu intellectus, quam voluntatis.

luntatis propter rationes dictas in primo, & in hoc capite.

Respon-
deatur ad-
gumentum
pro con-
sententia
adductio-

Ad argumen'ta respond. ad primum plenè responsum est in primo cap.

Ad secundam rationem dicimus, tunc voluntatem necessarii ex multiplici capire, ut superius insinuavimus i. cap. maximè ex alienatione à sensibus, in qua non potest esse per se secundum judicium sententia in intellectu, neque libertas in voluntate.

Ad tertiam & quartam rationem eodem modo responde'ur.

Ad quintam & ultimam rationem resp. quod quando actus amoris præcedit raptum sive ecstasi, unc concedimus etiam accedente raptu manere eandem libertatem, ut supra in hoc cap. dimicimus.

C A P V T V .

An in raptu absorbeantur omnes anime o-
perationes intellectus, memoriae, &
voluntatis,

Superiori disputatione cap. 10. docuimus, allando in raptu non solum sensus ex eterno, verum etiam in eterno, per speciem imaginationis operationem suspendi, & absorberi; nunc opere propositum erit explicare, an pars superioris animae potentiarum operationes, quales sunt in intellectus, memoria & voluntate, vel fatalem aliquam earum in divino raptu absorbeatur.

Pro pleniori hujus difficultatis intellectu ac perceptione suppono ex communi mysticorum doctrina, pro eodem sum quantum ad præfens præpositum artine, aliquam potentiam absorberi à sua operatione, aut suspendi, non quod potentia pro illo tempore perdantur, aut amittantur, sed quod tunc à suis operationibus abstrahantur.

Prima Assertione, si sermo sit de raptu prout est in potentia cognoscitiva, tunc certum est nullatenus absorberi operationes potentiae intellectivæ; quia si anima tunc temporis rapietur ad divinorum cognitionem, sive contemplationem, quomodo tunc intellectus à sua operatione cessabit? voluntatis vero operations, vel etiam memoria, tunc temporis aliquando manebant absorpta, & suspensta, aliquando vero tantum remittentur, quod frequentius evenire probabilius fane videatur.

Affirmatio secunda. In ecstasi quando anima dividitur ad amorem ardissimum, seu ad arcam & ecstatiacum unionem admittitur, tunc pro tempore quo anima manet in ea felicissima unione, omnes omnino potentiam operationes absorbentur, non quod intellectus non in elliatur, voluntas non amet, aut memoria non retinetur ea, quia intellectus percipit, sed quod haec potentia ita sunt in suorum objecto ut percepione vehementer applicata, & actuata, ut vix possint supra se ipsas ac suas operationes reflectere.

Quare
hec ec-
stasis ali-
quando
vocatur

Hæc assertio in primis probatur gravissimum Patrum audiori atque. Venerabilis Richardus Victorinus in Psalmum 25. cap. 4. exprefse eam confirmat, erudi. è docens, quare hac ecstasis vocetur aliquando quiete, aliquando somnum. Hanc, inquit, quietem Iohannes dicit silentium. Psalmista vocat liquido somnum. Ab Apostolo dicitur pax DEI, que exuperat somnum omnem sensum. O quam recte silentium, o quam vere aliquando dicere possumus somnum, si excedit omnem sensum,

*Quid enim de eo digne dici posset, quod omnem exce-
dit sensum: factum est, magis silentium in celo quasi exciperat
hora dimidia. Quid recte silentium dicatur audiri omnem
mox, sed quomodo erit & bonus è cogita quid faciat sensum
sonus exterior circa hominem exteriorem, hoc facit
sonus huiusmodi circa hominem interiorem. Sonus
corporis exciperat sensum corporis, auferat enim
officium oculorum, officium aurum, ceterorumque
sensum, atque memoriam: sicut autem per sonum
exteriorem sopiuntur omnes sensus corporis, sic per
hunc, de quo loquimur, interioris hominis sonum ex-
superantur omnes sensus mentis. Similiter enim absorbet
cognitionem, imaginationem, rationem, memoriam,
intelligentiam, ut constet, quod Apostolus scribit, qui
exciperat omnem sensum. Hujusmodi sonum anima
inter veri boni amplexu capit, cum in eius fini re-
quiescat. Idem quoque Richardus lib. 1. de contem-
plat. cap. 8. ait: ibi itaque auditor cadit, ubi humana
ratio deficit. ibi Rachel moritur, ut Benjamin orietur.
Idem itaque (nisi fallor) per mortem Rachel, & casum
discipulorum figuratur, nisi quod trium in tribus di-
scipulis sensus, videlicet, memoria, & ratione defec-
tus ostenditur. ibi enim sensus corporis, ibi extero-
rum memoria, ibi ratio humana intercipitur, ubi
mens supra se ipsam raptus, in superiora elevatur.*

D. quoque Bonaventura serm. 2. de luminalibus Ecclesiæ subserbit hoc sententiam, ubi agens de sa-
piencia nulliformi, & ecstatica: appellat nulliformem, quia est operatio lectoris: ecclæma transcendens
omnem operationem in intellectus, & omnem sci-
entiam, addit, sola tunc affectiva, vigilans, & silen-
tium omnibus aliis potentias impunit, & tunc homo
est alienatus à sensibus, & in ecstasi positus
audit verba, que non licet homini loqui.

Carthusianus de fonte lucie art. 17. hanc quo-
que sententiam confirmat, dicens: Raptus enim &
absorptus introductus, & immersus animus in divinitas
gloria, in oceanum Deitatis immensam, pre admiratione
incomprehensibili majestate, & entuterni profusus
in potentia cognoscitiva, tunc certum est nullatenus
absorberi operationes potentiae intellectivæ; quia in cuius manu sum omnia defuit prorsus ac de-
ficit a se ipso, transisque totus in principem majestatis,
in sonum luminis, & Deitatis abyssum: conquisiens,
aque obdormientis in dilecto, & alius nihil advertens
præ dominante in ea intuitione caliginis, totumque
præoccupant ardore amoris. Quod vir sanctus exper-
tu: inflammatum est cor meum, inquit, & renes mei
commutati sunt, & ego ad nubilum redactus sum, &
nescivi. Psal. 72. O quam benè & optimè est tunc am-
ma amor! quam serena, quam jucunda, quam cali-
formis, ac tranquilla sunt omnia tyne in ea!

Expressi s. autem idem Dionysius art. 16. Cun-
que, inquit, hanc lucem omnipotens mente ostenderet,
mox mole magnitudinis sua, actualitate, ac excellen-
tia majestatis, perfectione, ac luciditatis sua immen-
sa, in momento, in ictu oculi, in punto, sic
dulciter non violenter vincit, & opprimit ut ipsa de-
ficiat atque deficiat a se ipso, & vita amore, ac stu-
pore præ admiratione eius, quam contemplatur ma-
jestatis, ac claritas immensa præ Deitatu, quam
cerne deliciissima serenitate, iuscias de se ipso. Si
quidem repente, tam valide illustratur, ac inflamma-
tur, ut prorsus succumbent, vires & sensus corporales
amittant. Tunc mens increata luci secretum induita
in infinita luci abysso demergitur, in eternam felici-
tatem oceanum raptus deperditur, in amorem igne immensi
resoluta comburitur, atque in supervenisime ac su-
perplanissima solitudinum impertransfribili & immen-
sa amplitudine securissime errat, feliciter deviat,
perdens se ipsam, nesciens ubi, vel quando.

Thau-

Thaulerus in serm. 3. de Spiritu sancto prope finem: In hanc abyssum, tam profunde abyssum quodammodo spiritus immersatur. & absorbetur, adeoque se perdit in ea, ut de se ipso nihil sciat, neque de modis suis, neque verbis, neque opere, neque gustu, neque cogitatione, neque amore. Horum, inquam, omnium nihil illo sat: in tempore in se distinctor intelligit; sed tunc a DEO absorbus est, nec aliud aliquid ibre est, nisi una pura, & simplex Divinitas, ineffabilis abyssus, & essentialis unitas, datque hic DEVS spiritui per gratiam quod est ipse per naturam, suam videlicet innominabilem modi ne sciam, & omniforme expertem essentiam; ita tamen ut spiritus m. a. et creatura. Vnde & DEVS omnipotens n. eodem spiritu cuncta illius opera perficere & operari habet. laudare videlicet, cognoscere, amare, atque fruvi: estque hic spiritus ab omnibus quidem opere otiosus, & DEVN. patiens. Ceterum, ut vobis vel p. r. d. divina essent: a die potest, & intelligi: ita & de illis que hic aguntur vix liquid dices: sufficiimus. Hac illa.

Henricus Harphius lib. 3. mystic. Theolog. parte 2. cap. 16. Si ergo, inquit, per animorem practicum, in amore fui: in ingredi volerit, tunc omnes aliae vires animae perfluent veritati, qua Deus est, cedere compelluntur, ac in DEO sibi ipsis mori funditus per effluxionem sui ipsius, ac immersionem in illam simplicissimam divinam essentiam, sicut in proprio centro, hac autem felicissima mortis contingit in spiritu, cum tres vires superiores se in suis ex eis operationes sua vigorosissima funditus extenuant, annihilant, & in propriam deficientiam perducunt, ut in ipsam latissimam Divinitatem absorpti & feliciter effluant. Idem quoque Harphius lib. 3. parte 3. cap. 17. eandem doctrinam confi. mai. dicens: et tempore quo feliciter a DEO agitur, & fruitionem consequimur, ab omni operatione feriari cogimur. E parte 2. cap. 15. ejusdem lib. Q. propter, inquit, amor noster efficitur in me, & otiosus sine operatione; & amor DEI ignis consumentis est, nos devorans & absorbens in unionem cum DEO. Hac Harphius.

Demum B. Virgo, & mater nostra TERESIA rerum spirituualium expertissima, in libris, q. i. os divini s. a. DEO illi. s. a. a conscripsi. mansione 7. cap. 1. & 2. d. in dictum inter matrimonium, & desponsationem spiritualem assignat, ita ut ratione dixerit: Primum agitur, inquit, dictum est, q. i. od in uno. f. i. r. i. l. desponsationis, sicut in tempore quo celebratur, omnes potentiarum operationes absorbentur, q. i. od anima quasi causa, mutata, ac sine ullo i. erio: i. tenu videatur remaneat; ita ut pro tunc nulla ratione possit sentire, aut intelligere, quale aut quantum sit illud bonum, quo fruatur. Quia illa magna delectatio, qua animam perfid. superiorius diximus, tunc sensur cum anima se DEO approximare cognoscit. Ac cum jam amoris brachia a DEO astinguntur, eique unitur, nihil omnino lenit, quia tunc omnes potentias consenserunt ac absorptae manent.

In matrimonio vero spirituali alter soleret corringere, quia tunc DEUS potentias antea absorpias, & quasi ligatas solvit, & oculorum squamas oculis permittit, ut anima recipiat atque intelliga aliquid de ineffabilibus bonis, quibus fruatur. Q. od quidem in ab initio modo contingit, non anima in illo centro manente visione in elle. Et ali. myste. ior. sanctissima Trinitatis, omnesq. e res personae manifestantur, praedita tamen hanc manifestationem suavissima quadam

spiritus inflammatio instar lucidissime cajuldam in nobis, ibique notitia quadam admirabilis percipit, amor, qua ratione res personae sunt una substantia, una potentia, una sapientia, & unus solus DEUS ita et Iohannes q. od fide enim, ibi anima (ut ira dicam) quasi IESV. innotice cognoscatur. Est aliud praeterea discutendum in: spiritualis matrimonii unionem, ac spiritu uestris desponsationis, quia in hoc omnia dona & gratias, quae a DEO anima recipi, eas videntur tecum per mediis potentias, aut tenibustis matrimonio vel a spirituali non ita contingit, quia cum hoc matrimoniom in anima centro contingat, ibi mediare DEUS se manifestat quadam intel. & qualitate, & nobilissima visione. Haec tamen B. Virgo Te esia.

Vides qua ratione B. Mater docet in ecclasi omnibus potentias, tempore, quo anima conjungitur DEO, omnino abs. beri, ac desperdi, quae quidem ab eo ipso non eo modo intelligenda est, quod potentia nil omnino operentur, mox tunc perfectissimo modo operantur, nam voluntas haec, denissimo amore in DEUM fertur, ut in eum prae nimio amore transformatur, atque a ipsa defice, & videatur. Intellexus deinde tanto lucis splendore illuminatur, ut p. r. nimia luce non alter, ac si solem asperceret, nil tanè intelligi possit, videatur sed ponit ideo dicuntur ab eo ipse, quia tanta in visione, ac plenitudine ipsi DEO acharrent, ut nulla ratione possint supra se ipsas ullam facere reflexionem, ut illo tempore statim felicissimum, q. o. v. int. ut recipere nequeant, ita expresse docet in Gerson super Magnifica, Alphabet. 84. littera Q. his verbis; agens de ista ecclastica unione, non q. i. od omnino, inquit, si anima sine cognitione prævia vel coniuge, juxta cuiusdam mysticæ Theologizantim imaginacionem, sibi obiecta nostra Gersonem namquam admittit, sed andrem sine prævia cognitione, ut fallit illi a modernis Theologis imponitur.) Verum est, inquit, q. i. od illa cognitio non supradicta est, ut videatur videre, jam enim avolat et illa simplex syndesis tunc illarum & ardenter affectio, iuxta illud: Aver. te oculos tuos, quia ipsi me avolare fecerunt. Ita Gerson.

Thaulerus lib. inst. cap. 12. egregie exposuit hanc intelligenti modum pacis tamen verbis, dicens: Hic spiritus a DEO in admirabilem lucem suam deducitur, rapiturque, ita ut natura in quadam deformitate elevetur, ibi planè spiritus noster per lumine absque luce, per amorem & sive dilectionem efficitur, non quid absque dilectione sit, sed quia eius omnis cognitio, amoresque suos nimis parva videntur ad summam DEV' M comprehendendum. Hac illa.

Non aliter ac continget illi, qui solis orbem, ac spirituam ingredere, nam tunc verius clariusque agnosceret solem esse natura sua lucidior, magisque visibilem, quamvis radiorum ipsius corrugata ione minùs videat, quo magis eum esse cognoscit visibilem. Sic planè anima ipsi DEO justitia vero soli ineffabiliter copulata, licet mentis oculos per immensam DEI claritatem, & incomprehensibilitate velut quibusdam splendidissimis radiis reverberata caliget, & incomprehensibili ipsius objecti luce succumbat, experientia tamen ipsa aperiens quam antea DEI claritatem & incomprehensibilitatem agnoscit.

Hanc intellectus operationem S. Mater TERESA a DEO divina revelatione edocet in libro sua vita, agens de hac unione cap. 18. mirè explicavit, cum enim illa sciare desideraret, quid in hac my.

Opus Spiritu
T. II

Disci-
men inter
matrimo-
nium &
despon-
sationem
spiritua-
lem.

Legend.
Commen-
tarij nost.
Balthas.
in hac
cap. ma-
tioris 7.
castelli a-
nimis S.
m. Tere-
& citati
ibid. è
nost. B. P.
Ioan. à
Cruce lib.
e. e. cit.
amois & flam-

teologica unione intellectus operariatur respondit ei Dominus, ut ipsa refert dicto capite sua vita: como puede comprender lo que entiende, es no entender entendiendo; quasi dicat: cum intellectus non posse immensam illam DEI claritatem, & incomprehensibilem plenitudinem comprehendere, hoc ipsum est illam confpicere, intelligere se non posse intellectu cognoscere, & hoc quidem nihil aliud est sub ratione incomprehensibilitatis videre ac cognoscere.

Fir ergo ex dictis, tempore ecstatae unionis intellectum, aliosque interioris sensus omnino absorberi; nam si carnalis delectatio rationis usum (teste Aristotele) pro tunc absorbet, quid erit sentiendum de ineffabili illa dulcedine, qua ex immunitate cum DEO conjunctione, & unionis percipiatur. Quare sicuti in hac vita DEUS clare videri non potest, nisi anima sit omnino a sensibus alienata, ita neque DEUS sensu, aut percipi potest clare in hac vita, nisi consipitus omnibus animae operationibus, ita ut anima pro illo brevissimo tempore nihil omnino sensu. Quapro-

tratem-
para dis-
tinguen-
da in hoc
unionis
statu.

dolcedine omnes potentia, adhuc tamen neque in isto tempore divini contactus sive unionis mutua anima cum DEO, credendum est omnino in intellectum sua esse operatione. Absurdum enim est cogitare animam illo felicissimo unionis tempore nobilissimis intellectus & voluntatis operationibus non alter, ac ille qui deliquium animi patitur, omnino privari. Imo potius ex magnitudine hinc, amoris, & delectationis intellectus manet suspensus, & absorptus, praesertim ex admiratione eorum, quae tunc intelliguntur enim cum tenacissime intueretur ea que speculatur, non datur ei locus reflexionis supra seipsum, ita ut possit ipse intelligere aut discernere se aliquid tunc intelligere, quia ab illa ingenio admiratione totus teneat ligatus & absoritus.

Dices igitur, anima cum si eo tempore omnino absorpta ac suspensa, nil potest mereari, quia ad meritum nullum requiritur, ut potentia non sit ingratia, ac necessario applicata suis objectis. Hanc objectionem sibi proponit B. Virgo TERESIA cap. 6. in Cantica, p. 1. in his objectioni respondet, Quando in hoc statu anima meritis expaxiet

pro existimo tria tempora in hac unione sive (spirituali desponsationis) distinguere debet. Primum,

cum eam anima percipit DEI praesentia ad se approximationem, 2. Cum DEUS divino illo con-

tactu animam deosculatur, & sponsa labia divini

nun illud, scilicet oculum percipiunt. 3.

Cum plene istam divinam presentiam, ac ejus suavitatem degustat.

In illo priori intellectus nondum absorptus per infusionem divini luminis, ab ipsis solis presentia derivatis, clarissima luce elevatur, ut Deus ipsum voluntati omnino proximum altissimo modo contempletur. Postea vero se ipso deficiens in illo instanti mutui cum DEO amplexus dulciter absorbetur, & obdormit. Ut praeclarè Dionysius Carthasianus in Commentariis in lib. de mysticæ Theologia D. Dionys. cap. 9. declarat dicens: Vetus tamen in hac contemplatione fuit apex mentis, & intelligentie vertex DEO uniti tanquam omnino ignoto in omnimodo quoque caligine fieri, nihilque penitus de illo cognoscere, non quod ab illius inspectione omnifarè vase, præsterritum sit illa sit altissima, clarissima, perfectissima, ac profundissima Deitatis contemplatio, cognitio, viro huic vita possibile, ut ipse me magis Dionysius, & expositoris ipsius testantur, sed quia in hac contemplativa, ac sapientissima, ac ferventissima unione cum DEO mens acutissima, & limpiddissime perspicit, quam superinteligibilis, & supersplendidissimus, & superluminosissimus, & superpulcherrimus, & superamabilissimus, & supergaudiosissimus si ipse Dominus DEUS omnipotens, & immensus, atque quam infinita, & indicibiliter à plena illius cognitione, ac beatifica ejus fruitione, visione faciali immediata, & clara intuitiva, distet, deficit, & occumbat, ideo p. 2. admiratione, & amore deficit, & defluit à scipta, gaudiose quoque & dulciter absorbetur, obdormit, & quiete in superdilectissimo Creatore DEO Salva ore, ac misericordia, mox & supergratiosissimo tuo sponso totius beatitudinis sua lope pessimo fonte omnipotens, tempestuosa, & liberalissima causa.

Hæc de illo instanti sive tempore, in quo Deus anima per se ipsum unius, & manifestatur, & quamvis hæc unio realis cum DEO brevissimo tempore absolvatur, & tempore quo perficitur ligata sunt, & quasi absorpta ab illa immensa,

& nunc copiosus, clarusque insulans, nunc minus, &c. Ac post pauca: Etenim in hac profundissima contemplatione gratia DEI præveniens, ac penetrans, sensum perstringit amantis, & eripit eum illi, infigitque sibi, atque ut horum expersus ait S. Bernardus, rapit eum in diem, qui est à tumultu rerum ad gaudia silentis, hoc est, in splendorum clatissimum locis supremis, in quo ab omni profluvio desideriorum carnalium, inquietorumphantasmatum, fluctuantum cogitationum levaverit conquecet: obdormiens in dilecto. Haec genus ille.

CAPVT VI.

*De effectibus aliis, tam tempore raptus sive
ecstasis, quam transactis illis animæ
communicatis.*

Tempore quo anima divinam hanc ecstasim, quæ nihil aliud est, quam ut alibi plenius explicavimus, arcana unio cum ipso DEO feliciter experitur, anima in divinitas gloria, & in oceanum Deitatis immensæ abiatur, in quo quidem gradu anima suo sponsò feliciter unitur, & fit in celo silentium quasi dimidia hora, & quidquid molestum ante fuerat, tunc abligeretur gloria; in hac enim secreta anima cum DEO sponte voluntas ardentissimo amore flagrat, & quasi consumitur. Cum enim ipsa DEUM compleatur, maiores certe ex illo uberrimo fonte aquarum viventium rivulos, nempe amoris, & delectationis exhaustus, ac sapientissima in illo fonte divina suavitatis fluenta degustat. Intellectus vero per lucem incretam altiori & sublimiori modo, quam unquam alias, non tamen clare & distincte DEUM ipsum percipit. Memoria demum immobilis, letens, ac tranquilla permanet, brevi ter nunc operationes divinas, quartiesque potentiae eo tempore patiuntur explicitus.

Effectus communis anni solet in hoc statu in selectu. Solet enim clementissimus DEUS, tempore hujus felicissimæ unionis ecclasticae, ut in superiori capite annos avimus, intellectum solvere, & inestimabiles divitas, ad dona ineffabilia, quibus tunc anima fruatur, clavis d'gnoscere posuit, nec non alia quoque divina mysteria in intellectuali visione animæ manifestata, quod est veluti tertium tempus, sive status, animæ ita divina unione fruens, per quam certè manifestationem naturæ divine, atributorum, ac divinarum proprietatum in intellectibus imaginibus clarissimum lumen acquirit. Potissimum vero miratur liberalissimam illam divinitatis communicationem, se ipsam tam ad intra, quam ad extra immensa sua bonitate mirabiliter effundens. Unde grandis in anima fiducia generatur, ut cum DEO familiariter agat. Ibi etiam lumine divinitus infuso gignitur insig- nis perspicacitas ad penitus sacra Scripturae sensa, & divina sapientia arcana penetranda, quin imo non solum anima, verum etiam corpus & sensus mitifice perficiuntur.

De hoc lumine, quo tunc temporis intellectus divinus illustratur, opime Henricus Harphius lib. 2. part. 3. cap. 12. de mystic. Theolog. In hunc, inquit, modum etiam itulmodi homines, tam profunde rapiuntur in omnimodis occultas cogniciones, quod incredibile force in experto. Primum q. idem intellectuales oculos atrocentibus in DEI excellam naturam, datur plerumque ipsi

notitia de DEO, quod scilicet sit quedam incomprehensibilis simplex putitas, in sua essentia inestimabilis profunditas, inaccessibilis altitudo, incomprehensibilis latitudo, & in longudo, tranquilla & silens, aut quieta caligo, lata & vasta solitudo, requies æternæ Sanctorum commune fruibile sui ipsius, & omnium Sanctorum, & multa his similia, quæ considerati possunt in abyssali pelago Deitatis. Et quāvis homines non intelligent, quid in istis verbis includuntur, quādiu ipsi non fuerit concessum experiri, scire tamen debent, quod intellectus illorum, qui se frequenter ad ista converunt, in tantum in hujusmodi stoliditor in admirationem, ut omnes vires animæ sequi cupiant, unaqueque cum operatione libi debita ad gratias agendas DEO ad ipsum honorandum & amandum, adeo quod totus homo habituatur in elevatione omnium virtutum animæ.

Et inferius: Nunc ergo prosequendo de ista notitia. Secundò oculus intellectus elevatur, & instruitur de SS. Trinitate videlicet, quomodo Filius à Patre æternaliter generatur, & Spiritus sanctus procedat à Patre & Filio, quomodo tres illæ Personæ sunt unus DEUS, & una Essentia, æquales potentia, sapientia, & bonitatis, & generaliter quicquid DEO attributum, hoc isti tribus Personis æqualeiter attributum, & dumtaxat distinguunt eas sua Personalitas. Sed ista notitia, & appantio fit penitus in spiritualibus imaginibus, aut similitudinibus in isto gradu consurrectionis, & non essentialiter.

Et hoc de operatione intellectus. De voluntate igitur aliquid proferamus. Hoc tempore diximus, voluntatem divino connubio ipsi DEO faciliter conjungi. Et ut lib. 4. cap. 17. §. 2. indicavimus, hic dum mens à te alienatur, dum in illam divinam & arcana unionem raptus, dum ab illo divini amoris pelago undique circumdat, ac iuncte penetratur, te ipsam penitus exiit, divinum quendam affectum induit, & insperata pulchritudini configurata, tota in illam gloriam in DEUM transformata transit. Sub hoc iaque statu mens sicut mel de terra, oleumque de lato distillat, & sub illo Divinitatis monte (id est, DEUS ipse animæ unitus) stillanti dulcedinem, & Deitatis colles flumine lac, & mel, ipsa domini gloria frēderis impler tabernaculum. Sic autem tuum præfentiam infinitam amabilem exhibet, ut faciem tuam animæ ostendat, amorem & dulcedem infundit, sed faciem tuam & decorum tuum non ostendit, nondum enim in hac vita appetit in lumine, quamvis in amoris signe se manifeste; unde in hoc gradu anima dilectum suum ipsam deosculantem sentire omnino potest, videt etiam non potest. Cogita igitur quanta erit amoris magnitudo, qua Beatus ex unione sue voluntatis cum summo bono fruuntur in gloria, quia ea quam Justi in hac vita percipiunt, non multum distat ab illa, licet enim anima DEUM non videat, dicitar tamen vivere cum DEO, vivere de DEO, esse in DEO, & DEUS in ipsa, qui est omnia in omnibus. Dicitur etiam habere, & possidere DEUM, qui est summum bonum, & ubi est summum bonum, ibi est summa felicitas, ibi vera lætitia, licet non omnino plenæ, dum peregrinamur à Domino; & huic quidem inchuate Beatitudini jure congruere possunt carmina illa, quæ Hugo Victorinus lib. 1. de anima cap. 4. in laudem æternæ vitæ composuit:

*Est ibi pax, pietas, bonitas, virtus & honestas;
Gaudia latitiae, dulcedo, vita perennis
Gloria, lux, requies, amor, & concordia dulcis.*

Hæc omnia reperiuntur in isto spirituali DEI, & animæ matrimonio.

De hoc amore, ut annotavit Harpadius capite 53. ab supra, est Influxus quedam ignis spiritualis, id est, charitatis, voluntatem penetrans tranquillo, & quieto amore, qui non erupit sicut amor practicus, qui homini inferiori intunditur, sed amor iste recipitur in viribus intellectualibus à corpore separatis, & est silens, purus, ac perfecte depratus, vel excoctus instar olei, quod non supererfluit cum sufficiens fuerit bulbum. Hic amor nobilior est alio, sicut aurum, terra, & subtilior, sicut aer aqua trahens semper superioris vires ad suam originem, quantoque spiritualior fuerit, tanto minorem ingerit laborem. Calor autem hujus amoris tam vehementer est, quod totum hominem videtur comburere, & que consumere, & quasi in ignitum, seu vivum carbonem transferre, atque in immensum illum amoris ignem trahere, & amibiliter, adeo ut amans spiritus divinum amorem invocare compellatur sine intermissione, ut se intralat, devoret, in abyso immense sue magnitudinis. Ecce vero divinus amor intellectuali impressione clamat incessanter in spiritu, ut amet illum amore, quo ipsum & eternali ter amavit.

Denum memoria ecclasticae unionis tempore, imo ipsa unione ecclastica transacta per influxum divinum, & conversionem ad DEUM fit

*Effectus
memoria
communi-
caris
consueti.*

tranquilla, clara, & serena, quemadmodum aer, quando quietus est ab omni ventorum impetu, purus nubibus, nebulis carens, ac solatibus radiis omnino clatus. Attollitur enim in hoc statu mens supra omnia sensibilia, ut si quis ultra nubes clatus, apertum ccelum intueretur, & in eo felici statu memoria sit adeo constans, & stabilis, ut nihil ejus serenitatem perturbet, unde sit, ut rerum creaturarum etiam transacta unione vix possit mominisse, adeo enim rerum terrenarum recordatione privatut, ac si esset homo totus celestis. Transactio vero raptu sepe corum quæ in eo visa sunt, siue in intellectu solent oblivisci, ut eruditè tradidit Richardus libro quarto de contemplat. capite vigesimo tertio. Cum enim, inquit, per mentem excessum supra, sive intra nosmetipso in divinorum contemplationem rapimus, exteriorum omnium statim, imo non solam eorum, quæ extra nos, verum etiam eorum, quæ in nobis sunt omnium obliuiscimus. Et item cum ab illo sublimata statu ad nosmetipso redamus illa, quæ prius supra nosmetipso vidimus in ea veritate, vel claritate, quæ prius perspicimus ad nostram memoriam revocare omnino non possumus. Et quoniam inde aliquid in memoriæ tenuamus, & quasi per medium velum, & velut in medio nebulis videamus, nec modum quidem vindendi, nec qualitatem visionis comprehendere, vel recordari sufficiamus. Et mirum in modum reminiscentes non reminiscimus, & non reminiscentes, reminiscimus; dum videntes non pervidemus, & appetentes non perspicimus, & intendentes non penetramus. Vides certè, quia humana mens, sive in illa intimum arcuorum secretarium introcat,

Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

sive de illo ad exteriora exeat; Vides inquam quia utroque eam velum obliviosus excipiatur.

Transacta vero certa anima, quæ ad seipsum reversa ex gracie & lucis plenitudine, quam ibi ubertate in suo fonte ecclasticae unionis tempore degustavit, mirabilis amoris, & lucis, aliarumque virtutum affectus in ipsam derivatos, & illa quæ ante in cella vinitia ebria videbatur, sobria egreditur, easlebba tamea divitius ac gemmisi pretiosissimum tam lucis, quam amoris, aliarumque virtutum, ac donorum decorata; nam cum mens in superiori amoris gradu divino amore incensa, ac in DEUM transformata fuerit, ex illo igne divino, de quo loquens Jeremias capite primo Thren. Misit, inquit, ignem in offibus meis, & eradicavit me. Maximus plane charitatis ardor in voluntatem, ac intelligentiam lumen in intellectum dimanant, qui quidem ardor charitatis eam tranquillo quodam, & quieto amore delectabiliter afficit, nec erumpit, ut antè impatiens, & austrius amor efficiebat; sed potius est omnino silens, purus, & perfectè desiccatus, vel excoctus ad instar olei, quod amplius non supererfluit, cum faecis sufficienter ebullitum. Hic amor nobilior est alio, sicut aurum terra, & subtilior sicut aer aqua, qui continuo trahit animam ad jugem & supereminente cum DEO unionem. Calor autem hujus amoris tam efficax est & penetrans, ut ossium medullas, ac totum hominem consumere, & quasi ignitum carbonem in immenso illum divini amoris ignem trahere, & transformare videatur.

Iste vero ardentissimus amor, transacta illa fructuiva unione, quasi per modum habitus voluntatis à DEO conceditur, manet enim in anima omnino radicatus, neque sicut ille prior citè petratur, sed continuò potius ac perenniter à voluntate divini amoris incendio ignita proficit, qui animam in hoc statu ad divinæ voluntatis nutrum facile applicat, & accommodat, in qua quidem plena conformitate Christianæ perfectionis summa conficitur. De hujus vero gradus ardenti charitate, ceterisque virtutibus præclarè Richardus degradibus violentè charitatis scriptit, dicens: Cum igitur anima in

*Pulchra
similitu-
do.*

hunc modum divino igne fuerit decolla, medullitus emolitus, penitusque liquefacta, quid iam surpererit, nisi ut proponatur ei, que sit voluntas DEI bona, beneplacens, arque perfecta, quasi quodam ad quam informetur consumata virtus formula? sicut enim exclusores liquefacti metalli, proprieatis formulæ, qualilibet imaginem pro voluntatis arbitrio excludent, & rasa qualibet juxta modum congruum, formamque definitam producent; sic anima in hac esse ad omnem voluntatu divine nutrum facile se applicat, imo spontaneo quodam desiderio ad omnes ejus arbitrium se ipsam accommodat, & juxta divini beneplaciti modum omnem voluntatem suam informat. Et sicut metallum liquefactum quoquecumque est via aperitur, facile ad inferiora currendo delabitur: sic anima in hoc esse ad omnem obedientiam se humiliat, & ad omnem humilitatem juxta divinæ dispositionis ordinem libenter inclinat. In hoc itaque statu anima ejusmodi proponitur forma voluntatis Christi: unde & dicitur: Ad Phil. Christo JESU, qui cum in forma DEI esset, non lipp. 2. rapinam arbitratu est esse se æqualem DEO, sed

M m

semet-

semetipsum extinxerit formam servi accipiens, insimul uinem hominum factus, & habitu inventus ut homo. Humiliavit autem semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis. Hec est forma humilitatis Christi, ad quam se conformare debet, quibus supernum consummat charitatem gradum attingere volet.

Decem effectus ecclastice unionis.

Sed quia effectus ecclastice unionis libro 4. de divina oratione cap. 25. plenius enumeravimus, nunc brevi oratione perstringemus. Omnes vero congrue reduci possunt ad decem sequentes. *Primum* est, immensa ferè anima DEO unita gratia & pulchritudo. *Secundus*, *Lucis* sive veritatis splendor. *Tertius*, *Charitatis* ardor. *Quartus*, ineffabilis suavitatis. *Quintus*, *Pax* exuperans omnem tensum. *Sextus*, *Virtutum* omnium ornatus. *Septimus*, *Vera* Christi imitatio. *Octavus*, *Rerum* humanarum contemptus. *Nonus*, *Perfecta mandatorum* DEI, & Ecclesiae adimplio. *Decimus*, *Mirabilis corporis transmutatio.*

Meritum

Vides quām innumerabilia dona, quām ex quo anima, & illustria gratiarum charismata, loco meriti, quo eo tempore anima caret, à DEO liberalissime et concedatur. Cū enim raptus brevi tempore durer, ut inferius dicemus, etiam meritum futurum esset uberrimum, comparati minime posset spiritualibus emolumentis, ac perfectionis gradibus, anima tempore raptus collatis, ac eo transacto relictis in anima effectibus, quibus cū non jam brevi tempore, sed totius vitæ spacio ampliori, ac uberiora merita ardentis charitatis inflammata, ac virtutibus heroicis prædicta compare poterit. Meritum igitur in raptu non amittitur, sed potius in melius commutatur.

C A P V T VII.

Vtrum vi raptus aliquando animam à corpore separari contingat.

Legend. *S*o' et frequenter in raptu anima à sensibus alienari, rarissimè tamen separata à corpore, quāvis non defuerint aliqui, quos refert Martinus del Rio libro 2. disquisit. *magicalum questione* 25. inter quos erat Bodinus, qui censem in raptu Tom. 7. magico animam revera deserte ipsum corpus, arque alii in locis separata versari, qui error fuit Cabalistarum, adducitque quām plures fabulas, in quibus refertur multoties defunctum revixisse, & animam quoties voluit corpus resume re potuisse, ita ut afflentes animam Cervi effigie ex ore evolantem viderunt, ac aliquando de militis dormientis ore egressa, & iterum ingressa, &c. Nam verè isti mortui non erant, sed potius in raptu magico, neque anima ex ore evolabat, sed hoc erat diabolico prestigium ad hoc institutum, ut de anima transmigratione errorem in mentibus praescriberet.

Et commentar. Quare ut certum constituendum est, in magicala ecclastica nulla ratione animam separari à corpore; ratio h. ius est, quia cū mors nihil aliud sit, quā anima à corpore separatio, & in ipso anima egressu hanc contingat separatio, necessariò homo morietur in isto anima egressu, sed homine mortuo solus DEUS potest propriam virtutem iterum animam in corpus inducere, quia hoc pertinet ad potentiam DEI infinitam; igitur anima semel separata migrare non poterit in aliud corpus, neque suum iterum ingredi, ac

informare, nisi DEO volente atque ducente.

Adducunt in contrarium raptum Pauli, in quo *satu-* *deci-* *cent* animam Divi Pauli extra corpus fuisse, *ne* quod quidem probare non possunt. Poruit quidem DEUS id facere, sed an fecerit, cum ipso Paulo fuerit incertum, cui poterit confitare? nec auderem cum B. Hildegarde affirmare corpus vere ab anima fuisse tunc separatum, cū de hoc dubitent Partes, ac Scholastici omnes, ut inferius dicemus: Solus igitur DEUS sic animam in raptu separare posset, & interea in corpore idoneas iterum recipienda animas dispositiones conseruare; quod an Paulo contigerit dubitare le Paulus profiteur. Huic sententiæ adhaeret D. Tho-

mas 2.2. quest. 175. art. 5.

Eodem quoque modo intelligendum existimo quod refertur in Franciscanorum Historia de B. Egidio, qui cū aliquando interrogatur, an in hac vita corpus suum per ecclastam, vel contemplationem animam deserat. Respondebat affirmativè: Quod si intelligendum reor, vel quod tempore ecclastis anima ab omni corporis functione fuerit absoluta, & sic corporis penitus oblitia fuerit: vel quod divina potentia à corpore deducta in id reducta fuerit. Primum tamen hominum magis veritati, & experientia eorum, qui ecclastam patiuntur, conforme videatur.

Nec defunt inter Autores Catholicos, qui putent tantum forse, ac tam acerbum DEI pars Virgini MARIÆ dolorem, ut non solum extra se præ magnitudine dolorum à sensibus abstrahatur, ut superius disserit. 1. cap. 14. ostendimus, sed etiam quod te vera eam vita privaverit; ita ut cū Christo mortua verè fuerit, licet postea relutexerit, contendantque suam sententiam multis argumentis comprobare; validiora intertem brevia proponemus.

Primum nituntur id probare ex illa Propheta Simeonis Luce 2. Tuam ipsius animam pertransibit gladius, id est, dolor de morte filii tui vitam tuam per medium laceret, atque abrumperet; neque id dictum est per hyperbolem; quoniam non hac facile admittitur in Vaticinio futurorum.

Secundò, quia tantus erat amor matutus inter filium, & matrē, ut caro CHRISTI, caro MARIÆ reputaretur, quia illa erat optima mater inter omnes mulieres, & ille optimus inter omnes filios, ac proinde dignus erat summum amoris affectus; quod si ex amoris qualitate capienda est melior doloris, ubi immensus amor, ibi etiam immensus dolor esse debet, & ubi dolor immensus, ibi & mors, de qua ait sponsus Cant. 7. Fortis est ut mors dilectio, dura sit in inferno amaritatis; id est, dilectio, quam à te exigo, debet esse efficax, & fortis instar mortis, quae ut hominem ab omnibus separat, & ab omnibus quae videntur delectabilia, avellet; sic vera Christi dilectio cuius cor occupat, mundo penitus mori cogit, talis fuit dilectio mea, inquit Christus, pro qua ad mortem ipsam amplectendata accessi, quod si solus amor carnis nonnullos adgit ad mortem, cur non idem tantus affectus carnis & spiritus simul faciet?

Tertio. Nullum donum aut gratia fuit in ullo Natura Sanctorum, que nō amplius debeat in B. Virgine gratia splendescere, atqui constat martyrum summum donum esse DEI beneficium, quod secundum veriorem collatum B. Thomæ doctrinam 2.2. quest. 124. art. 4. non fuit aliter perficitur, nisi reali morte, & sanguinis profusione, ergo MARIÆ particeps martyris debuit esse, nam quid non si hæc martyri gratia illi defuit, cogemus fa-

ctio

recepit teri Agnem, Luciam, Catharinam, & similes
SS. Dei permultas B. Virginis superiores exiisse.

Gentrix. 4. Argumentatur ex quibundam Historiis fide
dignis, quae aliquos tradunt ex sola contemplatio
ne Christi Crucifixi animam exhalasse, atque id
magno loco beneficio reposuisse nam, ut alios
prætermittantur, Raymundus magister Ordinis
B. Dominicani, qui fuit a confessionibus B. Catharinae
Senensis, refert inter alia DEI beneficium hoc
quoque Catharinæ concessum, ut omne genus
tormentorum experitur, quod Dominus in Cruce
pertulerat, ex quo aliquando vehementissimis op
pressa doloribus ad tempus mortua fuit, & quod
post aliquot horas revixit. Si ergo imago Crucifixi,
& sola absentia rei meditatio potuit mortem
inferre deo eis, quam mortua, quid credendum
erit de matre sanctissima, quando res ipsa serio
agebar, & præsentem suum propriis oculis
spectabat crucifixum, & tanquam agnum man
suetum ab immannissima fera exagitata.

Ultimum argumentatur ex quorundam Patrum testimonitis, in quibus nihil expressum de Vir
ginis morte assertur. Deinde produxitur Grego
rii Nysseni apud D. Thomam in catena aurea rela
tum: Hæc de filio, inquit, dicuntur, spectant tam
en ad eum Geniticem, dum singula tibi afflunt
plures simul periclitata, & glorificata. Ita Nyssenus.
Quæ quidem verba non cogunt ad mortem in
MARIA ponendam, sed assertur simul periclitata
cum Christo, quia qua Christus corpore suo simul
& ipsa in anima sua perpetua est, & poterat ad
mortem perducere, nisi fuisset divinitus confortata.

*De ipsa Virgo ne
quaquam in passio
ne Filii sui pre
nimis dolore extin
ta fuit.*

Omissis verò aliis testimoniosis, quæ ad rem non
conducunt, prima sit assertio: B. Virgo in Passione
Christi Domini nequaquam mortua fuit, ac con
traria sententia sine fundamento confuta vide
tur, nec ullus Patrum eam tenuisse legitur, nec ex
Ecclie traditione constat, ac facis litteris contraria
est, quæ assertur stetisse MARIA M juxta
Crucem IESU, quod triplici ratione probati pos
tulat.

Prima, quia non decebat illa die alium præ
Christi languorem in reconciliationem humani
generis fundi, ne cum Christo alias cogiaretur
Redemptor, aut JESUS non sufficiens & idoneus
Salvator. 2. Quia ut cap. 14. probavimus, B.
Virgo tempore Passioni Christi, non mortem,
sed ecstasim pro nimio dolore tantum passa fuit:
& Pares affirmant, quod si tunc à DEO non
fuerit divinitus confortata, præ dolorum magni
tudine intercesseret, non ergo mortua fuit. 3. Quia
probabilior sententia tenet, B. Virginem viam
& ardentesim desiderat, atque intensissimam
contemplationis obnisi, fieri enim pro est, ut
mentis tanta efficacia & intensio his affectibus ap
plicetur, ut non solum à sensibus abstrahatur, sed
& ipsum corpus veluti destituat, ita ut paulatim
ejus dispositiones remittantur, ac deficiant, ac
tandem ob eum defectum non possit anima in
corpo conservari.

Seconda Assertion. Non solum beatissime Vir
ginis, sed etiam aliis hominibus purissimis accide
re potest, ut præ magnitudine divini amoris aut
voluptatis intensissimæ anima divino raptu à
corpo separetur, ac in celum celeriter evoleat;
congit enim aliquando cor ipsum dilatari, &
aperte posse ac paternibus, ut cor ipsum quasi
rumpatur. Hoc autem amoris vulnus, inquit Ri
chard, Tractatu de gradibus violentia & charitatis, tan
tum amorem & gaudium exercitat in anima ipsius
que eot in principio ulque adeo expandit, & latè
explicat, ut aegre claudi possit, hinc jam quodam
vulnera cordis afflictus eo tempore anima, quod
verè est, & dicitur *vulnus amoris*. Nil verò potest
hoc amoris vulnera tentari invia, aut vehemen
tius excruciare. Hæc ille. Unde licet amor boni Comitudo
non sit passio, quæ tensionem inferat, ex vehementi vulnera
tiori tamen intentione sua, corpus etiam iædit, ipsa ranta
sumque saeculæ unde cor in illa expansione lædatur. moris ex
tut quidem, sed abique mortore, hac enim est dul
ponit, ciliata pallio, quæ cor ipsum affici mirabiliter
concupicit. Solet tamen adeo hæc invictissima la
sio ingravescere, ut mortem quoque felicissimam
inferre valeat; invaleat enim amoris impetus, &
cor ex ardenti illo desiderio DEI tantum anguitur,
ut passioni succumbat, neque hoc mirum esse deb
et; nam ut Henricus Harpadius scribit lib. 2. my
stic. Theolog. part. 3. cap. 44. nonnulli propter
tantam cordis adapei onem mortem incurvile
Et istud accidit ex gudio, voluptate, vel amore,
prout in lib. Apumi regit: quod Brugia quadam de
vota femina in sermone moriebatur præ magnitudine
amoris. Similiter legamus de quodam milite, qui obit
in loco, de quo Dominus noster carlos ascendit. Istalat
io est etiam signum post successus sanitatis spiritualis,
arque divina restorationis, quia Christus splendidus Sol
Iustitia & misericordia secundo & tertio, immo multis vicibus
hujusmodi vulnerato cordi radios divine claritatis,
dulcedinis & charitatis, excitando multoties animam
ad amplexum sue unitatu, siue cordis vulnera renova
rat, & aggrevavit. Verum tamen eo tempore vulnera hoc
undum est super abundantissimis deliciis, quas cor ip
sum recipit. Corde vero sic à tantarum deliciarum
convivio invitato, (ut idem Harpadius lib. 3. cap. 12.
prosequitur) mox roto affectu biantibus arterys se
dilatata, & expandit, ac omnes anima vites ad pacem,
& charitatem vinclatum toto se desiderio preparant,
& ornant: hec autem invitatio est quedam aeterni so
li illuminatio, cor ipsum tantu delectationis gaudium,
tam patulum redens, ut nulla queat humana virute
rectitudi, & ideo cor invincibilis vulneratur, & amoris
laetitia patitur, quæ quidem amoris vulneratio est
dulcisima passio, & gravissima pena. Hæc ille.

Hoc autem amoris vulnus non solum incipi
entibus, sed & perfectis aliquando coniungere
solet, ut egregie annotavit D. Bonaventura de 7. In
terioribus aeternitatu distinet. 5. art 2. Nota, inquit,
quod amor violenter non solum vulnerat am
atrices animas, sed etiam celestes substantias, immo
enam ipsum fontem amoris DEUM vulnerat.
Unde Vercellen, exponens illud Cantico: Filius ma
tris mea pugnauerunt contra me, dicit, filii tui sub
stantia superna civitas, ex qua ipsa affluit spiritu
alitatem percepit alimenta. Pugnauerunt contra me,
Pugnantes corporaliter spiculis acutis mutuo se
ferunt, & pungunt, sic mentes contemplati, &
spiculationes volatiles, ferventia desideria, lubi
tia, & acutæ penetrativa emituntur. Primum quidem
Paranympos, prius ipius pertransitus in spon
sum dirigunt sagittas acutas volatiles violentes
scilicet amoris, ut dicat: Vulnerasti cor meum sutor
mea sponsa: sicut dicitur in Cantico. Mentes enia
celestes ad similitudinem pugnantium his spi
culationibus, & desideriis occurrentes luminibus
fervidis, & penetrativis illos perfundunt, & ad sui
ipsius excellum, quasi ad quandom spiritualem
mortem provocant, quam erigant ossa, ut vivant
sponsi. Hæc Vercellen.

Mai 2

Hoc

Thom. à Iste Oper. Tom. II.

*Hanc ex-
pertam fuit
Seraphica
mater
Terefa.*

Hoc amoris spiculo cor visceraque Seraphica
perturbata fuit: Te esse trajecta fuit; vidit enim, ut ipsa
laetificet in lib. sue vita juxta ead finis: latus
Angelum statuta b. evem forma elegantissimum,
igneo aspectu flagrantem, quem ab ardore Seraphim
exstimator. Ferebat ille manu jaculum aureum, ex cuius spiculo summo, ut apparebat, ignis
prodibat modicus. Hoc ergo celesti jaculo cor
Virginis tam validè sauciavit, ut haerentia spiculo
viscerum frusta extrahente videbatur. Dolor acer-
rimus erat, ut subtile quosdam gemitus ejus in-
dices ederet, cum vires ad clamorem deficerent:
nec ramen dolore carere ullo pacto cupiebat, etat
enim ineffabili oblectamento permixtus.

Hæc autem amoris vulneratio ita grave vul-
nus etiam animabas perfectis infligere solet, ut
etiam aliquando mortem subire videantur. So-
let enim tam vehementem amoris impetu
cautare, ut vita propemodum private videatur.
Si aliquando sanctissima Virgini Terefa, dum
Salmantica virgines ejus filia: amatorium car-
men de Christo canere in Relatio: Domini-
nicae Festivitate cepissent, veluti jaculo trajecta,
ita summus ex sponsi absens dolor invalidus, ut
frigenie, ac penè dissoluto corpore vita ferè inter-
cipia fuerit. Et crebro sic afficiebatur, ut paulò
minus præ desiderio DEUM videndi animam
efflaret, nisi opportunis rapiibus clementissimus
DEUS sui copiam illi fecisset, ut sic anima vul-
neribus amoris saucia, non nihil requiesceret. Ac
demum tamen ac tanta amoris vulnera experta est, ut
tandem violentissimo amoris vulnera (ut latius
Didacus Jepes Episcopus Turianensis in ejus
vita historia tradidit) numquam feliciter efflaverit.

Respond. Argumentum pro contraria sententia propositum. Ad primum facili negotio respond. nullam esse hyperbolem; nam de Iosepho Patriarcha in carcere confituto dixit David Psl. 104. Humilaverunt in compeditibus pedes ejus, ferrum pertransit animam ejus. Quem iocum Augustinus Epist. 59. ex-
pli-
cat fert nomine tribulationem indicat, nec
quilibet iam ex hujusmodi verbis elicit motet
corporalem Ioseph esse intelligendam.

Ad secundum dicimas, non semper ad sum-
mum dolorem sequimortem, in Joanne enim E-
vangelista maximè amato, & Christi amatore singulare & ejus mortis spectaculo ore mors consecuta
non fuit, et in certum in quibuldam feminis, aut
viris summo dolore affectis secuta si mors, id
potius ex debilitate animi parum in adversis exer-
citati, & parum constantis in DEI providentia
provenit; at cum B. Virgo mortem Christi ap-
prehenderit, & cognoverit ad majorem ejus gori-
am, & plenioram mundi salutem condicere,
dolori non succumbebat, imo haec omnia ejus
mentem inconcussum tenebant.

Ad tertium respond. Hanc quoque martyrii
Cur SS. coronam sanctissime Virginis non defuisse, sed e-
Vergo
martyre
plusquam
martyrem, ut colligitur ex D. Bernardo in ferm.
martyr
Signum magnum. D. Hieronymo in ferm. de Af-
nuncupe-
lump. Ide hono ferm. 2. de Assumpt. Antelm. lib.
de excellentia virginis cap. 5. Omnes hi B. Virgi-
nem plusquam martyrem vocant proprium immen-
sum orem, quem in filii morte sustinuit, quia
ergo B. Virgo plus diligebat filium, quam se ip-
sam, circa milio percussi, flagellari, crucifigi, &
mori potuit, quod etiam maior fuit quam in seip-
sa percussi, & mori; & ideo plusquam martyris fuit

vivens, & in anima patiens, & ita maior etiam
meritum comparavit, tam quoad preium es-
tentiale, quam accidentale; quare cum Chirillus
verè, ac propriè martyr fuit, nam propriè veri-
tatem morum, & doctrinæ violenter interfec-
tor; B. Virgo properè summam cum Christo con-
junctionem simulcum ipso pati dicebarat.

Ad quartum respond. Quidquid sit de illa
morte B. Catharinae Senensis, negamus tam
hoc ipsum B. Virginis coniugis, tum quia illa sta-
bat iuxta Crucem JESU, constans, & in fide &
spice erecta & firma: quod si per mortem cedidisset,
opus erat ut relurgendo virtute divina revivise-
ret non sine miraculo; vitanda sunt atten mira-
cula in expositione Scripturarum; nam, ut B. Au-
gustinus lib. 2. in Genes. ad litteram cap. 1. elegan-
ter annoavit illam expositionem Scriptura que
tolli mitacula, alteri praferendam, que illa po-
nit, & ad quæ minime ipsa Scriptura cogit.

Ad 5. pater solario ex his, quæ in ipso argu-
mento proponendo diximus.

C A P V T VIII.

*Divini raptus ea via esse solet, ut etiam
corpus à terra sublevetur.*

Spiritus DEO per amorem assimilatus, & uni-
tus qualificari, ut præclarè Gertson philosopha-
tur, etiam & afficit consequenter corpus pro-
ptium, tamquam suum formabilem ea materiali
per redundantiam spiritu ad corpus. Unde fit, ut
corpus sic habituatum induat, & gerat qualidam
conditiones & proprietates ipsius spiritus. Inde
est, quod Aristoteles dixit: In virtuoso omnia
consonant ratione; sicut ergo spiritus noster tractus
à DEO, trahit consequenter ea, quæ corporis
sunt, ac proinde resultat unio mirabilis spiritus
ad DEUM, & corporis ad spiritum. Legimus
Moylen postquam locutus fuerat ei Dominus in
monis caligine, quod ad populi tumultuantem re-
gionem descendebat, faciesque ejus radiosa, cor-
onataque videbatur. Etenim sicut lampas ex lumine,
sic corpus totum ex interna contempatione
reluefecit & nitescit. Hinc vultus, hinc oculi, hinc
tota corporis composicio, divinum aliquid, lo-
borium, modestum, serenum, & decorum præ-
fert.

Nec solùm corpus ex redundantia spiritus his
qualitatibus afficitur, sed instar ipsius spiritus mi-
tra agilitate suum aliquando sublevatur. Pondus
enim divini amoris emergere facit non solùm spi-
ritum à turbida fluctuanti phantasmatum &
desideriorum carnalium terra caligine, ut solùm
liberius ascendiatur, sed & aliquando corpus ipsum
natura sua grave à terra spiritus vi & efficacia tra-
hitur & elevatur. Senerat experimento solidi
hanc amoris & spiritus vim tuisim agentem, ipsa
mater Augustini S. Monica, quæ aliquando in
Ecclisia S. Cypriani martyris leceperat faciem
Communionem, in qua plenitudo gratia, velut
suo fone sumitur, tunc protinus corpore à terra
sublevata ostendit in voce: *Voleamus in cælum,*
voleamus in cælum fideles, à qua dom postmodum
quætit, et quid sibi voluisse, hac insoliti clama-
tores? ipsa uerat tota columba simpliciter
piè benignè quæ responderit: & quid vobis, quid
queritis? *Cor meum & caro mea exultaverunt in*
DEVM virum. Congruit id quod sequitur, *Altaria*
tus

¶ Domine virtutum, suscipe, conculcerunt hanc elevationem.

Talis etiam fuit raptus B. Francisci, de quo D. Bonaventura in ejus vita cap. 1. Vixit et nocte manibus ad modum Crucis protensis, toto corpore sublevatus a terra, & nubecula quadam fulgente circumdatus, ut illustrationis divinae intra mentem mira circa corpus perlostatio testis esse. De D. Dominico in ejus vita refert Surius, q. od cum in Missa Corpus Christi purissimis manibus in altum elevaret, cunctis quia aderant spectantibus, ipse pariter cubitus unius alitudine a terra et elevatus, corpus terrenum, & grave animi devotione, & spiritu sursum attollente.

Tale aliquid de S. Thoma refertur; cuius corpus etiam contemplatio lebat a terra. Sic in Beatis preuentibus speculis Maria Magdalena, & Maria Egyptiacas factum legimus.

Deman de B. Virgine, ac matre nostra Teresia Episcopus Tarasoviensis in ejus vita lib. 1. cap. 15. ita scribit: Cum habeat ebat coelesti B. Mater Teresa interdum radius, & lucis splendoribus illustrata, interdum impetu amoris acta sapientia exterrit sensibus tanta via extra seipso Virgo rapiebatur, ut saepius propter divini spiritus vehementia in sublime ferreteretur, & toto corpore in aera pendula manaret, instar ferri a magnete, aut palez a foco igne plena supra se ferrebatur, ductu suo pariter secum trahens corpus, ut jam non corpus, aut si corpus non nisi gloriosam videbatur. Unde quod admodum aqua, quam superfluo signis intenta calefacit, sicut propria natura, quam pigrum, gravem, & ad inertiae habet obivit, & in altum ferri imitando ignis calefaciens levitatem. Ita prorsus anima Virginis in canthus DEO imbuebatur, divinisque ignibus astrabat accessu, ut spiritus ejus non aliter, quam si flamma foret, in altum rapereatur, tandemque illam levitatem & agilitatem in corpus detinaret. Hoc raptus aliquando B. Mater in petuissimo habuit, ut ipsa cap. 20. sua vita hisce verbis testatur.

Recolligit DEUS animam, ut solent nubes terra vapores, totamque aerea levitatem quasi nubes coeles subuenient, quam & secum ducit, cui etiam bona ostendit Regni Ihesus, quod illi preparavit. Nescio si comparatio quadrat, sed vere res sic se habet. Et infra: Accedit impetus tam subtilis, tamque vehemens, ut experimento noscatur illa nubes, ut aquila nobilissima sustollit, sicut anima sub aliis suis colligens rapit etiam volentem, idque tanto excedeat, ut saepius ego obtini voluerim, & omnem conatum, omnemque industriam adhuc buerim, speciatim contra raptus illos, quos in publico patiebar, & alias plurimos, quos privatis, ac breviter me elufam, & decepam. Porro aliquid aliquando hoc luctamine in eo praestabam, sed cum attrito totius corporis, quem habet, qui cum gigante fortissimo luctatur. In certam verò fieri non poterat, ut obstirem, immo animam impetus levabar, & cum anima caput, ut illud moveare non possem, interdum etiam totum corpus usque in aera ferendo: sed hoc ratiōnē, item quippe, dum in Chofo religiosis omnibus ad communionem sumendum adunatis simile quippiam mihi eveniēt, flexis ego genibus non mediocriter angebar, quod videretur mihi res insolita, & qua ab aliis facili notari posset. Iusti ergo Religiosas (nam superioris munere fungebat) ne rem manifestarent. At vero aliquando

animadvertisens DEUM idem mecum velle agere jacentem in terra ex endebam me. Occurrerant enim, quae corporis tenerent, neque tamecum sic occultari poterat, quin impetus manifestaretur. Deprecabar enī dulcissimum Dominum meum JESUM Christum, abstineret deinceps a gratiis conferendi, que exteriora apparerent, iam enim fastigabar et respectibus, quod non possent non dignosciri. Hece gratiae, quas mibi conferebat, vobis est bonitatis suæ exaudire precantem, quandoquidem ab illo tempore, quāvis illud exiguum sit, nihil m. hi tale evenierit. Haec tamen B. Mater, quae indefessus Dominum orabat, ne similes sibi gratias publici iūi conferret. Unde quemadmodum narrat P. M. Badius cū aliquando suscepit Eucharistia Sacramento astante numerofa multitudine jam corpus in aera rapereatur, apprehendit etiam ferream, mulcumque anxia, inquit, Domine ob rem tam levius momenti, qualis est, grāiam banc non habere, ne patiāre mulierem tam pravam ab aliis bonaberi. Aitis vicibus in Choro apprehenditas storieas sublevabat. Ideoque focias monerat, si quando simile quippiam in publico videbent, sibi vestes validè traherent, ne ab aliis perciperentur. Per aliquot annos sic persistit, quo ad illius tandem precibus Dominus annuit, siquidem ab illo tempore, quo etiam ferream apprehendit, tam validos tamque penitentes raptus ultra non sensit.

Nec mitum esse debet, quod corpus terrenum tunc spiritus divinitatis, & impetu a DEO in aera sublevetur, qui instar aquile, quae animal, quod per terram reptit, subito abripit, & in aera, ipso invito, elevat; sic imbecille corpus non solum ab omni sensuum usu, sed etiam a propria terrenorum regione abducit, ac in suprema spiritus vestigia persequente evolare cogit.

Operatio alia, sive divina metamorphosis purissimis animabus ecclasiæ patientibus contingit solet. Videtur enim eis aliquando earum consolida transfigiri; sed penitus a sponso colesti ab eis aferri, & loco illius cor proprium divini sponsi substitui. Tale quid B. Catharina Senensis conagis in ejus vita refertur, ac non raro aliis famulis sanctissimi evenisse, experientia ipsa comperti, quas quidem cordium permutationes non reales, sed portius imaginarias, seu apparentes censeo, neque enim opus est nova excogitare miracula ad amoris in animabus excitandis affectus. Potest enim Christus Dominus ista imaginariè repræsentare, ut amoris actus ardorius accidat, neque enim D. Paulus, quando afferebat Vivo ego, jam non ego, vivit in me Christus, se vita naturali orbante cedebat, sed se in Christo immersum afferebat, ut penitus sibi mortuus videtur. Familares enim sunt locutiones inter amantes, quae usitate non sunt divinatum affectionum experientia caretibus, quales sunt animam mori, propriam formam amittere, in DEUM amore transformari, & id genus alienam amantibus frequenter, si naturam rerum specter falsas, si affectum veras esse dicimus, quo sensu Philolophaeus animam potius esse ubi amat, quam ubi animat, pertinet.

Alii divini Raptus effectus in corpore causati.

Solent etiam aliae corporis mirabiles alteratio-
nes ex divinis communicationibus in raptibus
contingentibus evenire, de quibus D.Bonavent.
Dominic. Proces. 7. Religio. cap. 15. & 19. ita scripsit: Quan-
tum lib. 7. doque, inquit, corpus quasi obrigeselt, & mem-
tomi 7. bri Inhabilia & inflexibilia sunt ex subita fervo-
fect. 7. c. ris & suavitatis influentia, & hoc potest esse, quia
4. pag. spiritus omnes distenduntur corde inflammato,
8. 4. Bi- quia intensione & obstructione nervorum spiri-
tualium membrum amittunt habilitatem officio-
rum suorum, ut lingua loquelæ, manus operatio-
num, & pedes, & crura gradienti quoque fer-
vor iterum remittatur, & via spirituum aperta-
fiant, ut prius. Nec mirum si haec divinæ affectio-
nes possint efficere, quarum virtus fortior est;

Antony Tract. 4. cum etiam humanae actiones interdum id valcent
dis. 2. & subitus timor, & subita & immoderata latitia,
fect. 6. & subitus dolor, & odium immensum, & intem-
peratus amor, sicut saepè compertum est, & in ec-
stasim, vel stuporem, vel phænem aliquos ex hujus-
modi raptis fervore esse, & membra in rigorem,
vel tremorem versa, vel etiam febres ex vehementi
molesta incidunt. Et infra: Quia virtus divinæ
dulcedinis intolerabilis est imbecillitati terreni
corporis, sicut si ignem intromittas. Unde legi-
mus Sanctos ex divinis visitationibus & revela-
tionibus caruisse, & vitibus emarcuisse; de quo
legitur in Daniele: Visionem hanc grandem vidi, &
non remansit in me fortitudo, & emarci, nec habui
quidquam virum, & jacebam confundatus super fa-
ciem meam. Ita D.Bonaventura.

Dionysius Carthusianus de fonte lucis, art. 18.
has corporis transmutationes ecstasim conse-
quentes descripsit dicens: Ex tanto quoque contem-
plationis excessu, amorisque impetu, amor & ebulli-
tione generantur per redundantiam quamdam in parte
sensitiva, ac corpore languor, debilitas, moror, ac ma-
cies, detestatio corporis alimenti, impotenta, usus, ac
motus membrorum ac sensuum, & totius corporis ri-
gor. Et infra: Amplius quoniam amor ingreditur, sci-
entia permanet foris, dum mens contemplationi mysti-
cae est intenta, inserviat, & velut commoto, & irri-
tato amore, incipit quodammodo ebullire, ac superfer-
vere, suaque violentia totum corpus excutere, quod
autem servet, quadam calor, ac desiderij sui violen-
tia extra se ipsum projicitur, & supra se tollitur, qua-
si ibi esse designetur, unde vehementer se jactat. Sic &
mens transfixa amoris servore, quasi extra corpus ja-
dere se nititur, & usque in summum volare molitur.
Hæc Cæthys.

Vid. noſt. Præterea in corpore ejus, qui ad divina rapturam
Philipp. insolita alia atque inusitata contingunt. Nam cum
Theolog. tunc corpus veluti ab anima deleritur, & omnis
myst. calor int̄ recipitur, quare tunc frigidum, ac ri-
gidum, & ineptum ad se movendum redditur;
part. 3. quare dum quis raptus, aut sedens, aut jacens, ac
tract. 1. in eo loco ubi erat, seu columna quedam immo-
discurs. bilis permanet. Interdum cadens in faciem pro-
sternitur, interdum vi spiritus in aera levatur, ut
superius diximus, aut aliis modis insuetis interioris
mansionis, & fervoris vehementiam ostentat.

Differen- Hos divini raptus effectus B. Mater TERESIA
tia inter experientia ipsa edocet, in quibusdam manuscrip-

ptis, quos adducit P. Ribera lib. 4. cap. 3. explica: raptum
dicens: Est aliud discutendum inter unionem & raptum. O' am-
putum, quia raptus amplius durare tolerat, & magis nem̄ a.
sentiri solet in exterioribus, quia paulatim respira M. Tercio
imminuitur, ita ut loquela facultas impediatur, neque oculi aperiuntur possint; & quoniam hoc nata.

etiam in unione contingat, in raptu vero majori
vi fieri solet, calor namque naturalis absconditur,
& late nescio quo, manus frigida, ac rigida ma-
nent, ac palma earum, ac si essent lignæ, exten-
duntur, & corpus si tunc temporis stat erectum,
aut genibus flexum ita persistit in raptu, & quan-
do raptus aliquo tempore durat, nervi lassionem
aliquam patiuntur. Hactenus B. Mater; quia idem
ferè reperit in mansione 6. cap. 4. his verbis: Quan-
do DEUS vult animam exiit a se ponere, statim
respiratio cessare videatur, & quoniam alii sensus
subiici non amittuntur, nullo modo potest loqui,
quoniam aliquando omnes simul absorbeantur.
In his præterea raptibus videtur animam corpus
non informare, & sic planè percipitur calor in na-
turalis defectus, manus & corpus frigescunt, ita
ut videatur corpus anima orbatur, in tantum, ut
vix respiratio lentatur.

Egregie tamen advertit Cajetanus 2. 2. quest.
173. art. 3. ubi exponens illa verba D. Thomas:
Talis alienatio à sensibus non sit in Prophetia cum ali-
qua inordinatione nature, sicut in arreptitu. Multi
minus, inquit Cajetanus, sit cum aliqua inordinatione
honestatus, aut moris: Spiritus enim sanctus, qui au-
thor est alienationis requisitus ad Prophetiam, sicut &
Prophetia ipius, non est author deordinationis nature,
aut moris, quoniam gratia secundum genus suum, &
naturam & morem perficere, non desfruere, minovere,
aut violare natura est; & propter ea alienatio à sensibus
cum cordis saltu sensibus vehementer, cum deordi-
nationem naturæ contingit, non à Spiritu sancto: &
similiter, si cum denudatione pudoriarum partium
sit ex parte persone alienata, etiam ad eis operi-
entes. Hoc enim & contra honestatem morum, &
contra naturæ ordinem est, quoniam morus talis mem-
brorum ad deordinationem naturæ spectaret, etiam
nudatio pudoriarum non est natura sequitur. Vnde op-
petit animadversare in hujusmodi alienationibus, si im-
terveniat aliquid indecessus secundum motus intrin-
secos, vel extrinsecos, sive sit indecentia naturæ, sive in-
decencia moris, quoniam tunc non est alienatio pro-
phetica, sed infirmariatis, vel fictionis, vel illusione dia-
bolica, aut naturaliter animalis ex nimia meditatione
aliquius. Hæc illie.

Dubitari tamen potest, an ad divina raptus lo-
qui possit, legitur enim de aliquibus Sanctis, ut de
B. Catharina Senensis, & de S. Maria Magdalena
de Pazzis, aliusque in raptu fuisse locutus.
Contrarium tamen sententiam tenet Cajetanus ubi su-
p̄ta, ubi in response ad 4. ita scribit: Collige aliam
conditionem veri Prophetæ, quantum ad promulgationem
Prophetie, scilicet, quod spiritus Prophetarum
subjecti sunt ei, quod ad hoc scilicet, quod non mente
turbat a, non quasi a: ab alio, quasi alius loquatur
per eos, ut contingit in demoniacis; sed ex proprio sen-
su, mente quieta, scientes quid loquuntur. dicunt ea,
qua viderunt. Vnde habes, quod tam alienati in ipsa
alienatione loquentes, & postmodum ne scientes quid
videtur, & reserunt se ad ea que dixerunt in aliena-
tione positi, quāli alienati demuentes velint, no-
lunt, quāli vident non sunt Prophetæ. Indecessus enim est,
ut illi quos DEVS docet, & illuminat ad Ecclesiæ affi-
cationem, irrationalibus motu se habeant ad propagan-
da divina mysteria; & binc pater, quād personæ in ec-
clasi.

stis posit a loquentes in persona Christi , vel alterius sancti quasi acta ab illo . & non ex proprio sensu pronunciantes , aut seducuntur , aut seducunt . Et tamen mundus stolidus miratur , stupet , adorat huiusmodi verba , huiusmodi actus , huiusmodi personae , non advertentes quid spiritus Prophetarum subjecti sunt eis quoad promulgationem . Hæc ille , quæ valde sunt nondam.

Quare prædicto dubio respondemus cum distinctione, aut ille, qui loquitur, intelligit verba, quæ profert, & simul liber est ad loquendum, sive tacendum. Jam verè est sui compost, neque propriè potest dicitur alienus, vel raptus, qui ita liber in captiuo se gessit, nisi alia divinitùs adjutus adhuc alienatus loqueatur, intelligens verba quæ loquitur, quod ratiō quidem contingere solet, quandoquidem neque ipsis Prophetis hoc fuit à DEO concessum: vel non intelligit ea, quæ loquuntur, & tunc potius videantur arteptius, ut inquit Cajetanus, quam raptus divinus; quod si aliquando altius Sancti, ut B. Catharinæ Senensi contigit, in raptu loquebantur, tunc dicendum est, alienationem illam à sensibus non esse totalem, sed imperfectam, de qua loquitur D. Thomas dicty art. 3. ubi suorum.

C A P V T X.

Num in Raptu non solum animales operaciones, sed etiam naturales ac vegetrices ab opere omnino cessent.

Vid. supr. cit. Biblioth. Theolog. pag. 844 In hoc dubio prius examinare oportet de virtute motiva, dictum postea de nutritiva, ac vegetativa. Galenus lib. 6. de locu patientibus in membro aliquo posse servari sensum sine motu, non verò motum sine sensu, existimat; cuius quidem sententiam sequitur Valasius lib. 1. controvers. cap. 10. ex qua sententia clarae concipiuntur in raptu ubi sensus amittitur, amitti etiam & motum; nam ex eodem principio procedunt tam motus, quam sensus. Unde provenit, quod in raptu, ut superiori cap. ad vertimus, corpus in illa figura periret, in qua erat antequam raperetur, quamvis aliqui corrueant terram solant, ut annotavit Abulensis Tom. 1. quest. 40. in Genes.

Obijc̄es, quia dormientes habent aliquem sensum & motum, Resp. Verum id esse, verum tamē major est abstractio, quæ in rupi contingit, quam in somno, & quanto major est alienatio, tanto minor est sensus & motus. Notandum tamen est, quod alienatio facta, potest duplex motus considerari; alter naturalis, qualis est motus cordis aspirations, & pulsus, vel quilibet alius motus, qui sine ulla prævia cognitione contingere potest; alter est motus animalis, qui præcedet cognitione sit. Prima species motus in alienatione inventur. Secunda vero raro, nisi alias alienatio sit impedita.

De operationibus vero partis vegetativae Abu-
lensis in cap. I. Genesis quest. 400. & in Paradoxo 3.
cap. 46. ultimat omniuo impediti has operatio-
nes vegetativaes in ectaliis, ad cujus ter explicatio-
nem statutum discrimen inter ligationem potentia-
rum, que in somno sii, & eam, que in ectaliis;
quod in somno impedianter vites cognitivae, ita
ut externi sensus nihil omnino agant, interni au-
tem, itemque intellectus, aut omnino etiam va-
cent, cum nulla viget in somnia, aut certe non

nisi obscurè & imperfectè operentur: interim vero, ligatis eo modo potentiis cognoscitibus naturales vites ad opus expeditiores sint, non occupata aliis functionibus anima. Unde & unde cibi decotio, atque alimenti in totum corpus distributio, multò celerius commodiusque perficiuntur. In ecstasi autem opposito modo se res haber. Animam enim quae in somno incurvatur in ecstasi elevatur, hoc est, quae in topore ad inferiores potentias inflectitur, in ecstasi ad altiorum videlicet intelligendi vim rapitur, tamen in otio relatu. Ut enim ad tam excellentem rerum cognitionem ascendas, colligis se quantum potest, totaque id eum ita impendunt, ut reliquarum potentiarum functiones inhibeat. Ita senitis Abulensis etiam operationes naturales in ecstasi intermitte, quod ex eo probat, quia eam patientes diu sine cibo & potu manent, & quod mirabilius est, nec cordis motione, nec vitalis calor in eis deprehenditur, adeo ut mortuiores sint ambo.

Contra tamen tententia viderur esse Dr Thomae 2,2,quest.175.art.5, ubi assert, in rapi-
non suspensi operationes animæ vegetativæ, quia
vires animæ vegetativæ non operantur ex intentione
animæ, sed per modum naturæ: Et ideo non requiruntur
ad raptum ab eis abstractio, sicut à potentiis sensitivis.
Idem quoque tradit D^r. Thomas de veritate quest.
13.art.4.ubi & hanc addit observationem, ut hoc
intelligatur per se loquendo, quoniam per acci-
dens pars intellectiva impedit vegetativam, & è
contra experientiam, ut optimè advertit Cajal
tus dicto art.5. actus vegetativæ, & digestendo,
& calefaciendo, & fumando obesse virtutibus
ministrantibus intellectui, adeo ut quidam peni-
tus preventur intellectu, ut fatigati & ebri, quidam
vero clarum videantur sortiti intellectum ex clari-
tate spirituum à parte vegetativa provenientium.
Econtra experientiam etiam, quod exercitatio intel-
lectus hocce parti vegetativa, ut qui à cibo legunt
aut scribunt, vel de gressu quipani attentius meditare
tur minus, oīcōē de voluntate officiū nece-
ssariū.

Allia etiam ratio assignata potest, quia opera vegetativa animae exercitatur proxime per qualitates omnia materiales, & egenas necessariò alteratione materiali, & quod hanc partem impediri non posse per contemplationem in rapu contingente, quia illa actio non pendet ex attentione ipsius animae, sed ex solis qualitatibus; at vero in quantum illa actio juvatur per actiones spirituum vitalium, & per viriles operationes: iam ipsius anima, nempe attrahendi, expellendi, ac distribuendi, &c. Sic multum posse impediti per aetas mentis, sive contemplationis, sive studii, & aliarum operationum spiritualium, ut experientia constat.

Igitur ad propositum dubitationem respondit: cùm raptus virtute divina sit, certum est animam a potentiarum officiis, ut sapientiam diximus, cessare, an verò ab aliis præterquam à functionibus sensuum, & facultatis loco motiva revera abstineat, non satis competunt est, quāvis verosimiliter videatur, etiam tunc naturales virtus nonnulli operari, quāvis id exercitus semper non decretetur.

Vid. sive
practic.
Biblioth.
Theolog.
pag. 847

Hic quare iam potest, an raptus multo tempore durare possit? Ratio dubii est, quia non in raptu omnes ferent animae potentiae vim, parviorum, & principale corpus summoperat fatigetur, non videtur possibile raptum posse esse diuini.

Respond. Raptum sive ecclasiis parvo tempore durare, ita censent Patres in ea verba Joannis Apocalyp. Factum est silentium in celo quasi dimidia hora. Sanctus Gregorius lib. 5. Moralium cap. 23 Non ergo, inquit, stat, sed trahit spiritus, quia supernatum locum nostrum nobis contemplatio, & in hianibus aperit, & mox in suis manibus abscondit. D. Augustinus 10. Confess. cap. 40. Aliquando intronuit me in affectum multum instatum introrsus ad ne scio quam dulcedinem, que si persiciatur in me, nescio quid erit, scio quid vita ista non erit. Sed recido in huc eternos ponderibus, & resorbo solitus. Et infra: Hic esse valeo, nec volo, illuc volo, nec valeo, miser utroque. D. Bernardus loquens de his divinis ecclasiis lib. de amore Dei cap. 4. Hic est, in finit, hoc est consummatio, hoc est perfectio, hoc est pax, hoc est gaudium Domini, hoc est silentium in celo, quantumdram quippe summa in hac vita, hoc felicissime pacis silentio in celo, id est, in anima iusti, que sedes est sapientie, aliquando fructus affectus, sed hora est dimidia, vel quasi dimidia. Idem Bernardus serm. 85. in Cantica: Dulce commercium, sed breve momentum, ac experimentum raptum. Et alibi: Rara hora, & brevis mora. Oenum Richardus de preparat. ad contemplat. cap. 76. Rarum valde, inquit, in hunc montem ascendere, sed multo rarius in ejus vertice stare, & ibi moram facere.

In superioribus exponendo Articulum primum quæst. 175. 2. 2. D. Thomas differimus de natura, causis, subjecto ac diversis speciebus. Raptus, nunc aggrediemur Articuli II. eiusdem quæst. Expositionem in qua agemus de Ecclasiis, eisque causis, modis ac speciebus, circumstantiis etiam ex quibus vera ac divina, a falsa seu fictilia hoc Articulo, verum etiam alibi, ac praefertim 1. 2. quæst. 28. art. 3. de hoc arguendo.

ARTICVLVS II.

Vtrum Raptus magis pertineat ad vim cognoscitivam, quam ad vim appetitivam.

Cap. 4. de **A**d secundum sic proceditur. Videtur, quod raptus divini, non magis pertineat ad vim appetitivam, quam ad min. part. vim cognoscitivam. Dicit enim Dionysius 4. de divinis non rem nominis. Est autem ecclasiis faciens divinus amor, sed aetate finit. amor pertinet ad vim appetitivam, ergo & ecclasiis sive lib. 2. circa raptus.

ca med. Præterea Greg. dicit in 2. Dialog. quod ille qui percos pavit, evagatione mentis & immunitatis sub se metipso cecidit. Petrus vero quem Angelus solvit, eusque mentem in ecclasiis raptus, non extra se quidem, sed supra semetipsum fuit; sed ille filius prodigus per affectum in inferiora dilapsus est, ergo etiam & illi, qui rapiuntur in superiora, per affectum hoc patiuntur.

Eft Aug. non confundar in aeternum, dicit Glossa in expositione Ps. 30. in tituli, ecclasiis græce, latine dicitur excessus mentis, qui prime ille dubius modo, vel pavore terrenorum, vel mente etiam. Tom. 8. pta ad superna, & inferiorum oblitus; sed pavor terrenorum ad affectum pertinet, ergo etiam raptus mentis ad superna, qui ex opposito ponitur, pertinet ad affectum.

Sed contra est, quod super illud Psal. 115. Ego dixi

in excessu meo, omnis homo mendax, dicit Gloss. Dicitur hic ecclasiis, cum mens non pavore alienatur, sed aliqua inspiratione revelationis suorum assumentur; sed revelatio pertinet ad vim intellectivam, ergo & ecclasiis, sive raptus.

Respondeo dicendum, quod de raptu dupliciter loqui possumus. Vno modo quantum ad id in quo aliquis raptus est, sic propriè loquendo raptus non potest pertinere ad vim appetitivam, sed solam ad cognoscitivam. Dicitur enim, quod raptus est præter propriam inclinationem eius, quod raptus est. Ipse autem motus appetitivæ virtutis est quedam inclinatio ad bonum appetibile. Vnde propriè loquendo, ex hoc, quod homo appetit aliquid, non raptus, sed per se movetur. Alio modo potest considerari raptus quantum ad suam causam; & sic potest habere causam ex parte appetitivæ virtutis, ex hoc enim ipso, quod appetitus ad aliquid rebementer affectus, potest contingere, quod ex violentia affectus homo ab omnibus aliis alienetur. Habet etiam effectum in appetitiva virtute, cum feliciter & quis delectatur in his, ad quae raptus. Vnde & Apostolus dicit se raptum non solum ad tertium celum, quod pertinet ad contemplationem intellectus; sed etiam in Paradisum quod pertinet ad affectum.

Ad primum ergo dicendum, quod raptus addit aliquid supra ecclasiis. Nam ecclasiis importat simpliciter excessum a se ipso, sed undum quem scilicet aliquis extra suam ordinationem ponitur; sed raptus super hoc addit violentiam quamdam. Potest igitur ecclasiis ad vim appetitivam pertinere, puta cum alienus appeti-